

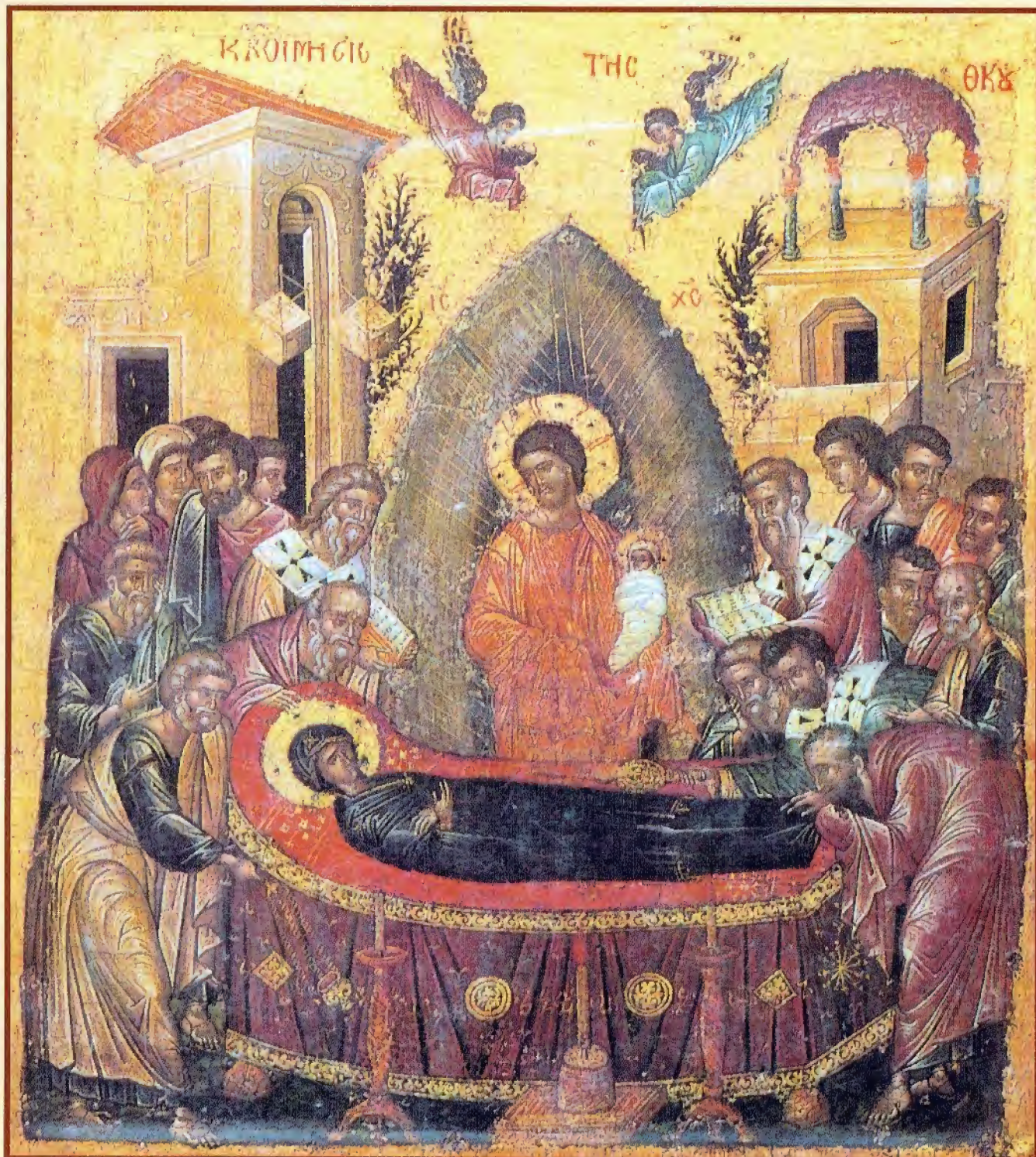
Foaia Diecezană

PERIODIC DE CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ
EDITAT DE EPISCOPIA CARANSEBEȘULUI

SERIE NOUĂ, Anul VII, Nr. 7-8 (77-78), Iulie-August 2001
ISSN 1223-9461

Fondată în 1886
Episcop
IOAN POPASU

Nr. crt.	Numele și prenumele	Localitatea	Suma (lei)
870	Smultea Ioan	Teregova	1.225.000
871	Parohia Pă Itiniș	Prot. Caransebeș	630.000
872	Pr. Damian Petru	Pă Itiniș	300.000
873	Parohia Obreja	Prot. Caransebeș	835.000
874	Vasile B.	Caransebeș	4.000.000
875	Sebastian Petru	Jupa	20.000
876	Pamfilescu Petru	Caransebeș	100.000
877	Ghergher Maria	Caransebeș	100.000
878	Parohia Vârciorova	Prot. Caransebeș	387.500
879	Sârbovan Eugen	Caransebeș	1.000.000
880	Madincea Ilie	Goleț	200.000
881	Muntean Mihaela	Caransebeș	500.000
882	Pr. Ștefan Nicolae, Pr. Boru Petru		10.000.000
883	Fam. Bolas cu Gheorghe și Elena		2.700.000
884	Pr. Rădulescu Nicolae	Glimboca	160.000

Colectivul redacțional:

Președinte: — P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA
Episcopul Caransebeșului
Consilier editorial: — Prof. Daniel Aron Alic
Membri: — Prot. Dr. Vasile Petrica
— Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma
— Pr. Prof. Drd. Ionel Popescu
— Pr. Teodor Dănuț Coste
Tehnoredactor: — ing. Cristian Frențiu

Tehnoredactare computerizată și tipărire:

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

1650 — CARANSEBEȘ

Str. Mihai Viteazul nr. 11

tel.: 055/516412, fax: 055/516402

e-mail: episcop@cs.ro

**ÎNȚĂIA EPISTOLĂ
CĂTRE CORINTENI
A SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL**

CAP. 13

Dragostea și bunurile ei.

1. De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.

2. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

3. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.

4. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește.

5. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul.

6. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

7. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă.

8. Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii se vor desființa; darul limbilor va înceta, știința se va sfârși;

9. Pentru că în parte cunoaștem și în parte proorocim.

10. Dar când va veni ceea ce e desăvârșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa.

11. Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului.

12. Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitorie, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu.

13. Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.

Întru mulți ani, Prea Sfințite Părinte!

La 11 august 2001 se împlinesc 5 ani de arhipăstorie la Caransebeș a Prea Sfințitului nostru Părinte **Dr. Laurențiu Streza**.

Născut la 12 oct. 1947 în localitatea Sâmbăta de Sus, urmează studiile la Liceul „Radu Negru” din Făgăraș și la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1965–1969), apoi cursuri de doctorat la București (1970–1973), cu susținerea tezei în 1985. A urmat, între anii 1982–1983, studii ecumenice la Institutul din Bossey și la Facultatea de Teologie catolică din Fribourg-Elveția. A fost, pe rând, *spiritual, asistent, apoi profesor universitar la Institutul Teologic din Sibiu, catedra de Liturgică, Pastorală și Artă creștină*.

Ca ierarh la Caransebeș, s-a străduit și a reușit să dinamizeze viața reînființatei Episcopii. Astfel, un obiectiv important l-a constituit reînființarea învățământului teologic universitar prin deschiderea Facultății de Teologie Ortodoxă-Istorie din cadrul Universității „Eftimie Murgu” Reșița, dotând noua instituție cu tot ce e necesar unei bune activități.

Pe plan pastoral, chiriarhul nostru a promovat un nou suflu în parohii, hirotonind preoți tineri și punând un accent deosebit pe disciplina clerului.

Pe plan administrativ-bisericesc, Prea Sfinția Sa s-a străduit să ducă la îndeplinire realizarea idealului înaintașilor săi, și anume clădirea noii Catedrale Episcopale. Pe lângă șantierul Catedralei, există încă alte 14 construcții de biserici, aflate în diferite stadii de execuție. Toate aceste strădanii administrativ-bisericești și încă multe altele s-au bucurat de slujbele de binecuvântare de lucrări și de pictură bisericească la peste 80 de biserici.

Știind că eparhia Caransebeșului este depozitara unor străvechi valori culturale, Prea Sfințitul nostru episcop a organizat și patronat numeroase manifestări culturale, cu caracter național și internațional, precum și numeroase simpozioane de specialitate.

Recent, prin strădanile Prea Sfinției Sale, a apărut în Editura Episcopiei Caransebeșului monumentală lucrare *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase*, a erudiților profesori Pr. Dr. Ene Braniște și Ecaterina Braniște.

Nu putem întregi acest portret de suflet fără să subliniem interesul Prea Sfințitului Părinte Laurențiu pentru bunul mers al vieții monahale, prin înființarea de 9 noi centre monahale pe lângă cele 6 existente inițial, care, la rândul lor, s-au bucurat de noi îmbunătățiri și înzestrări.

Aceste câteva elemente expuse aici converg spre realizarea unui profil de conștiință ortodoxă românească a celui ce ne este, tuturor, ales chiriarh: **Prea Sfinția Sa Dr. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului**.

Să ne trăiți întru mulți și fericți ani, Prea Sfințite Părinte Episcop Laurențiu!

Redacția

SFÂNTA ȘI DUMNEZEIASCA LITURGHIE

– VII –

15. Semnificația semnelui Sfintei Cruci și rostul închinării în cadrul Sfintei Liturghii

Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci nu este doar un simplu semn și act de credință sau de pavăză împotriva diavolului, ci este semnul dăruirii și al apartenenței noastre lui Dumnezeu. Prin valoarea și semnificația sa, ca act prin care se exteriorizează trăirea lăuntrică, evlavie și pietatea credinciosului, semnul Sfintei Cruci antrenează întreaga ființă, reactivând în simțirile noastre pecetea darului Duhului Sfânt, primită prin Taina Mirungerii. Cu *pecetea* Sfintei Treimi, exprimată prin unirea celor trei degete de la mâna dreaptă, celelalte două ținându-le închise, pecetluim *fruntea*, sediul minții și cârmaciul vieții, rostind numele lui Dumnezeu Tatăl: „*În numele (Slavă) Tatălui*”, prima Persoană și principiul Treimii. Apoi însemnăm *inima*, locașul iubirii, temeliea vieții și „sălașul” sufletului, rostind numele *Fiului*, Care din *iubire* S-a jertfit „*pentru noi și pentru a noastră mântuire*”. Și apoi însemnăm *umărul drept* și cel *stâng*, părți ale trupului care simbolizează puterea fizică, rostind numele *Sfântului Duh*, puterea lucrătoare a Sfintei Treimi. Prin acest *act liturgic*, însoțit de doxologia Treimică, ne dăruim lui Dumnezeu întreaga noastră ființă, și sufletul și trupul, săvârșind cea mai scurtă, dar și cea mai profundă rugăciune. Astfel, noi ne

exprimăm noua noastră identitate dobândită în Hristos și prin Hristos. De acum nu mai aparținem lumii păcatului, ci lui Dumnezeu, Care ne ocrotește de orice uneltire a vrăjmașului diavol, înspăimântat și alungat de Sfânta Cruce, semnul biruinței marcat pe trupul nostru.

Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci constituie în același timp și cea mai simplă *mărturisire de credință*, care întărește rugăciunea noastră. Unirea primelor trei degete de la mâna dreaptă simbolizează unitatea deplină a Celor trei Persoane ale Sfintei Treimi, *Tatăl, Fiul și Sfântul Duh*, Dumnezeu cel unul, întreit în Persoane. Celelalte două degete închise în palmă simbolizează mai întâi cele două firi, dumnezeiască și omenească, din persoana Mântuitorului, Care „*S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om*”, dar în același timp și pe strămoșii noștri Adam și Eva, care au fost în rai, dar au căzut. Prin însemnarea frunții și rostirea numelui primei Persoane a Sfintei Treimi Îl mărturisim pe *Dumnezeu Tatăl*, Atotțiitorul, Creatorul cerului și al pământului. Coborârea mâinii de la frunte la piept exprimă întruparea Domnului. Tatăl Cerească, din iubirea Sa desăvârșită, L-a trimis în lume pe Unicul Său Fiu, *Iisus Hristos*, Care S-a jertfit pentru noi, a murit și a înviat. Ridicarea mâinii de la

piept și însemnarea umărului drept și apoi a celui stâng simbolizează înălțarea Sa la ceruri și șederea de-a dreapta Tatălui și biruința vrăjmașilor, continuându-se în lume lucrarea sfântului Duh. Lăsând mâna în jos, prin *Amin*, adică „așa să fie”, confirmăm și ne însușim tot ce am exprimat prin semnul Sfintei Cruci și prin formula Treimică

Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci însoțește în permanență pe adevăratul credincios, cu atât mai mult în cadrul serviciului divin. Când intrăm în locașul cel sfințit și sfințitor, conștienți că am intrat din lumea păcatelor în cerul milostivirii dumnezeiești, ne exprimăm această bucurie prin însemnarea cu semnul Sfintei Cruci, act care ne introduce în ambianța mistică și înălțătoare a rugăciunii liturgice.

În cadrul rânduielii Sfintei Liturghii, ne exprimăm *adorarea* față de Dumnezeu și participarea noastră conștientă la Jertfa care se aduce pentru noi nu numai prin răspunsurile date ecteniilor, ci și prin însemnarea cu semnul Sfintei Cruci la adresarea diferitelor cereri și mijlociri, la intonarea formulelor doxologice ale ecfoniselor, cât și la ascultarea deselor și înălțătoarelor binecuvântări și invocări ale numelor Persoanelor Sfintei Treimi.

Starea conștientă de apartenență lui Dumnezeu trebuie să ne cuprindă cu atât mai mult în momentele centrale ale Sfintei Liturghii, când Darurile de pâine și vin se prefac în Trupul și Sângele Mântuitorului și când acestea se împărtășesc credincioșilor pregătiți să le primească, spre „*iertarea păcatelor și spre viața de veci*”.

Nu trebuie să uităm că însemnarea cu semnul Sfintei Cruci încununează orice cuvânt sau rugăciune a noastră de *mulțumire*, pe care suntem datori să o aducem lui Dumnezeu.

16. Semnificația închinării la sfintele icoane

Sfintele icoane fac parte din obiectivele secundare ale cultului relativ, de *venerare*, de cinstire, acordat sfinților, deosebit de cultul absolut, de *adorare*, adus numai lui Dumnezeu. Și cultul relativ se finalizează prin cinstirea lui Dumnezeu, unica sursă a sfințeniei, Care este „*minunat întru sfinții Săi*”. Cinstirea icoanei nu se adresează materiei din care este alcătuită, ci se îndreaptă spre Persoanele divine zugrăvite. Reprezentările iconografice nu sunt „*chipuri cioplite*”, interzise de poruncile date lui Moise, ci au ca temei cel mai important eveniment din istoria mântuirii, *întruparea* – luarea trupului omenesc de către Fiul lui Dumnezeu din Sfânta Fecioară Maria. Dacă Dumnezeu nu ar fi luat trup omenesc, reprezentarea Sa nu ar fi putut depăși *imaginile simbolice*. Lângă

icoanele Persoanelor Sfintei Treimi și ale sfinților se adaugă și scenele biblice, care ne redau evenimentele și minunile din viața Mântuitorului, alcătuiind în *pictura bisericilor* o adevărată „*Sfântă Scriptură în imagini*”, prin care ne integrăm în misterul liturgic. Icoana este o „*fereastră spre cer*”, o reprezentare perceptibilă a divinului, cerută de însăși dihotomia ființei umane, alcătuită din trup și suflet.

Icoana sfințită nu este o simplă imagine sacră, ci „*locul unei prezențe harice*”, un loc în care „*Hristos se află prezent în chip haric...este locul unei apariții, al unei prezențe tainice a lui Hristos, a Sfintei Fecioare sau a celorlalți sfinți*” prin care se face legătura, în rugăciune, între credincios și persoana divină căreia îi este adresată rugăciunea (*Liturgica generală*, p. 417).

O icoană are o astfel de valoare spirituală numai dacă este introdusă în uzul liturgic, în sfânta biserică sau în casa credinciosului. Numai astfel ea devine făcătoare de minuni, prin rugăciune și cinstire. Păstrată doar ca un obiect de artă, icoana nu va avea alt rol decât cel decorativ. Prin rostul ei religios icoana trebuie cinstită prin *închinare*, proșternere prin *metanie* și prin *sărutare*, toate aceste acte de cult aducându-se persoanei zugrăvite, nu materiei pe care s-a transpus imaginea sfântă. În fața icoanei, ca în fața persoanei sfinte, se fac închinăciuni sau metanii și apoi se sărută cu multă cuviință. Întreita închinare, în cinstea Sfintei Treimi, este actul pregătitor întâlnirii noastre cu Hristos și sfinții Săi în rugăciune. Îndoirea genunchilor și aplecarea capului până la pământ, prin *metanie* exprimă smerenia și evlavie, supunerea și apartenența noastră lui Dumnezeu, ceea ce duce la „*tăierea voii*” și a orgoliului în fața divinului. *Sărutarea* icoanei, îmbrățișarea ei, este semnul sfânt al iubirii noastre ca răspuns la nemărginita iubire dumnezeiască, care ni se transmite prin intermediul imaginii sfinte: este redescoperirea și refacerea sensului spiritual.

În interiorul bisericii, în cadrul cultului divin, icoanele sunt cinstite și prin căderea lor prin mireasma de tămâie, ca o jertfă spirituală pe care credincioșii o aduc lui Dumnezeu și Sfinților.

Închinarea la icoane se face la intrarea și la ieșirea din locașul cel sfânt al bisericii, evitându-se perturbarea sfințelor slujbe, mai ales a Sfintei Liturghii. În casa sa, credinciosul se închină și sărută sfânta icoană atunci când își face rugăciunea sa particulară în fața lui Hristos, a Maicii Preacurate sau a Sfinților mijlocitori.

✙ Dr. Laurențiu Streza,
Episcopul Caransebeșului

ÎNTRE IGNORANȚĂ ȘI RIDICOL

Deontologia profesională obligă la cunoaștere și cercetare, cu atât mai mult când este vorba de a publica informații și relatări *reale* și *obiective*. Intrarea într-un domeniu greu de stăpânit, cum este cel *spiritual*, fără o pregătire adecvată sau, cel puțin, fără o stăpânire a abecedarului limbajului religios, este un amatorism păgubitor, care duce repede de la ignoranță la ridicol. Apreciem bunele intenții, însă, cum este cunoscut, „*drumul spre iad este pavat cu bune intenții*”.

Micile inadvertențe gazetărești, între generic și informație, ale domnului Hurtupan, precum „*Masă popească*” sau „*Și iarăși banii*”, deși sfidătoare, au fost trecute cu vederea, luându-se în considerare bunele intenții! Necunoașterea însă a terminologiei funcțiilor bisericești și, mai ales, persistența în această stare, după observațiile de rigoare, pare de neînțeles. (Recent, Episcopia a publicat un valoros dicționar de cunoștințe religioase). Folosirea în informații a unor expresii care îl depășesc pe autor, precum: „*liturghie arhierască susținută de*

ierarhii episcopali și de preotul unității Miron (? Marian — n.n.) Mărcuș” (*Timpul*, 19.V.2001, p. 7), depășește necunoașterea! La Caransebeș există un singur *arhieru*, care face Liturghie arhierască și care este *episcop* și *ierarh* în același timp, domnule reporter!

Dorința cu orice preț de a deveni „reporter religios”, la care se adaugă cele menționate mai sus, a dus nu numai la relatări inexact preluate din *Foaia Diecezană* (nr. 5–6/2001, p. 7), ci a atins ridicolul. Mănăstirea Călugăra a fost, este și va fi mănăstire de călugări și este condusă de părintele stareț **Casian Onița**, având distincția de „*Singhel*”. Iată ridicola relatare (din *Timpul*, 25.VII.2001): „*Mănăstirea Călugăra... are șapte călugărițe, care duc o viață de obște, fiind cămuite de stareța Singhel Onița Casian...*”. Fără comentarii!

O astfel de „colaborare” nu este folositoare Bisericii și nici nu face cinste ziarului nostru local.

Biroul de Presă al Episcopiei Caransebeșului

„La ora actuală **Părintele Teofil** este unul din duhovnicii noștri cei mai cunoscuți nu numai prin cuvântările ce le rostește oricând și oriunde, dar și pentru că răspunde cu timp și fără de timp tuturor acelor care îi cer un sfat, o îndrumare sau și numai o rugăciune de mijlocire către Bunul Dumnezeu. Faima lui a depășit limitele Bisericii noastre ajungând până departe...

Ceea ce reprezintă însă una din laturile remarcabile ale sfătuirilor sale duhovnicești este omenescul, lipsa de ostentație și înțelegerea lipsită de exagerări a modului cum îl tratează pe cel ce i se confesează. Cum însuși mărturisește, a ajuns aici pornind de la

sine însuși: «... N-am urmărit lucruri extraordinare, nici pentru mine nici pentru alții, ci viața mi s-a desfășurat

normal, fără opintiri, fără veleități, cu simpla dorință de a sluji lui Dumnezeu prin tot ce fac, deci nu numai prin rugăciune.»...

Sunt ani de zile de când Părintele Teofil peregrinează prin toată țara, din oraș în oraș, vorbind credincioșilor și dialogând cu ei, îndemnându-i și încurajându-i, împrumutându-le optimismul și elanul duhovnicesc care îl caracterizează...

✠ **Nicolae, Mitropolitul Banatului**

Cuvânt de prețuire,
în prefața volumului
Pentru cealaltă vreme a vieții noastre,
Editura DEISIS, Sibiu, 2001

Pr. Teofil — Caransebeș — 11 iunie 2001:

„Avantajele credinței ortodoxe”

– FRAGMENTE –

Pr. Serafim de la Mănăstirea Sâmbăta: „Să te depășești și să te dăruiești” (prin credință și prin iubire).

Credința lucrătoare în iubire.

Unde ne găsim în privința credinței în Domnul Hristos?

■ Dăm examen prin viața pe care o trăim. Împrejurările grele ne arată credința, statornicia.

■ Cred eu în această *învățătură*? Sau doar sunt *informat* (Nu sunt *format*). Să ne cercetăm pe noi înșine!

■ Măsura credinței e măsura vieții.

■ Dacă Dumnezeu nu e pe primul plan în inima ta, dacă Dumnezeu nu are în inima ta locul cel dintâi, nu are nici un loc.

■ Dacă Dumnezeu în inima ta nu e pe primul loc, înseamnă că nu-i pe locul care I se cuvine.

■ Cei care nu trăiesc după voia lui Dumnezeu, aceia *nu-i țin locul lui Dumnezeu*.

– Comentariu la *Tatăl nostru* –

(mijloc de verificare, de cercetare):

Să nu zici „*Tată*” dacă nu te comporți în fiecare zi ca fiu;

Să nu zici „*nostru*” dacă ești izolat în egoismul tău;

Să nu zici „*care ești în ceruri*” dacă te gândești numai la cele pământești;

Să nu zici „*sfințească-se numele Tău*” dacă nu-L cîntești pe Tatăl Cel cereș;

Să nu zici „*vie împărăția Ta*” dacă o confunzi cu un rezultat material;

Să nu zici „*facă-se voia Ta*” dacă n-o accepți când e dureroasă;

Să nu zici „*pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi*” dacă nu ești preocupat de cei cărora le e foame;

Să nu zici „*iartă-ne nouă greșelile noastre*” dacă ai ranchiună împotriva fratelui tău;

Să nu zici „*nu ne duce pe noi în ispită*” dacă te bagi singur în ispite și dacă nu eviți pricinile de păcătuire;

Să nu zici „*ne mântuiește de cel rău*” dacă nu faci nimic ca să stai împotriva răului;

Să nu zici „*Amin*” dacă nu-L iei în serios pe Tatăl Cel cereș.

Să zici „*Tată*” dacă ești fiu al Lui și te comporți ca fiu al Lui în fiecare zi;

Să zici „*nostru*” dacă ai ieșit din egoismul tău și nu ești un izolat;

Să zici „*care ești în ceruri*” gândindu-te la cer, nu la cele pământești;

Să zici „*sfințească-se numele Tău*” cîstind tu pe Dumnezeu;

Să zici „*facă-se voia Ta*” căutând tu însuși să împlinești voia lui Dumnezeu și primind voia lui Dumnezeu cu tine în orice împrejurare;

Să zici „*pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi*” fiind preocupat de cei cărora le e foame;

Să zici „*iartă-ne nouă greșelile noastre*” iertând tu însuși pe cei care îți greșesc;

Să zici „*nu ne duce pe noi în ispită*” căutând tu însuși să eviți pricinile de păcătuire;

Să zici „*ne mântuiește de cel rău*” stînd tu împotriva celui rău. ➡

Examenul în ceea ce privește iubirea

■ Iubirea care se desfășoară în lume nu se întâmplă pe baza unei preocupări de a împlini porunca lui Dumnezeu.

■ Cea mai mare poruncă — *porunca iubirii*. Suntem datori cu iubire. Rânduiala în iubire se realizează pe baza poruncii lui Dumnezeu.

■ Nu știu cine ar putea zice: „*iubesc pe Dumnezeu mai presus de orice, împlinindu-i toate poruncile — pentru că acesta-i semnul iubirii față de Dumnezeu — și iubesc pe aproapele meu ca pe mine însumi, pentru că așa vrea Dumnezeu, așa vrea Domnul Hristos*”.

■ Suntem cu scădere în privința iubirii („din pricina înmulțirii fărădelegilor iubirea multora se va răci”).

■ După Sf. Maxim Mărturisitorul există trei feluri de *iubire*:

- după poruncă (față de Dumnezeu și față de oameni);
- firească (față de oameni);
- împotriva firii.

■ Iubirea îi născută de nepătimire.

Examenul pe care-l dăm când ne rugăm

■ Rugăciunea, pentru cel ce se roagă — spune Sf. Maxim Mărturisitorul —, este judecată și judecătorie și scaunul judecătorului înainte de judecata viitoare.

■ După starea noastră, rugăciunea poate fi:

- întinată;
- furată;
- pierdută;
- curată.

■ Măsura rugăciunii îi măsura omului care se roagă (oginda sufletului).

■ Noi mergem la biserică nu ca să ascultăm o slujbă, ci mergem la biserică ca să slujim.

■ Avantajul credinței, în general, e că *te pune în legătură cu Domnul Hristos*.

■ Există în Sf. Evanghelie de la Ioan două întrebări:

- pentru toți oamenii:
„Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”
- pentru fiecare dintre cei credincioși:
„Mă iubești tu pe Mine?”

■ A fi credincios înseamnă a fi fericit.

■ Credința aduce iubirea, care-i fericire.

■ Ești fericit atunci când iubești.

Unde-i credință e iubire.

Unde-i iubire e binecuvântare.

Unde-i binecuvântare e Dumnezeu.

Unde-i Dumnezeu nu-i nici un lucru rău.

(tabletă cusută — casele sașilor)

■ Nu suntem *singuri* și de aceea suntem *siguri* (că Dumnezeu este Tatăl nostru).

■ Ce puțin ne gândim noi la faptul că *avem un Tată în cer*;

■ Ce puțin ne gândim noi la faptul că *Dumnezeu este cu noi*;

■ Ce puțin ne gândim noi la faptul că *Tatăl Cel ceresc este mai bun decât părinții cei pământești*.

■ Cine are credință în Dumnezeu, acela are deschidere spre Dumnezeu și Dumnezeu nu-i străin de noi.

Raportarea la Dumnezeu; conștiința prezenței lui Dumnezeu:

„Cum de foc ești ce țâșnește și ești val răcoritor?
Cum de arzi, și-alini îndată, cum mă faci nemuritor?

Cum de faci din vameși îngeri, și-ntunericul lumină?

Cum de scoți din iad, și cum de curățești pe cei din tină?

Cum tragi bezna în lumină, cum de noaptea o cuprinzi?

Cum de mă prefaci cu totul, inima cum o aprinzi?

Cum te împreună cu robii, fii ai Tatălui de-i faci?

Cum de-i arzi de dor rânindu-i, cum de iarăși îi împaci?

Cum de rabzi și suferi, Doamne, cum nu răsplătești îndată?

Cum de vezi cele ce-n taină numai ție și se-arată?

Cum fiind așa departe, vezi ce facem fiecare?

Doamne, robilor Tăi dă-le îndelunga Ta răbdare.”

(Sfântul Simion Noul Teolog,
versificare Zorica Lațcu)

Răspunsuri la întrebări:

— **Fumatul:** e păcat pentru că nu ține de o necesitate firească.

— **Postul:** e și de mâncare; funcție de vârstă, de sănătate și de munca depusă: „dacă nu poți să stai în cetatea postului, mergi în cetatea rugăciunii” — strădania pe care n-o poți face prin post; dar să nu fie întrelăsări; duhovnicul hotărăște.

— **Împărtășirea:**

Post în zilele rânduite (miercuri și vineri peste săptămână; nu sunt necesare 3 zile de post — pentru preot nu există, iar credincioșii au obligații mai mici decât preotul); duhovnicul hotărăște momentul împărtășirii; împlinirea datoriilor în general; spovedanie în cazul păcatelor făcute cu deplină voință și știință; și Împărtășania are putere iertătoare de păcate; se poate împărtăși de mai multe ori după o spovedanie, dacă nu intervin păcate majore.

— **Cântarea instrumentală** în biserică: în Ortodoxie se pune accent pe text, nu pe melodie; instrumentul nu poate „spune” ceva.

— **Lungimea slujbelor:** relativă la timpul avut la dispoziție; pentru cei interesați slujbele ar putea părea chiar prea scurte, în cazul textelor liturgice cântate pe înțeles.

— **Programul de rugăciune** din Seminar: datorie asumată în momentul alegerii școlii.

(C.F.)

OSTAȘII DOMNULUI — «POCĂIȚII CARE SE SPOVEDESC»

De la apariția Oastei Domnului în Biserica și poporul nostru și până în prezent, voci, mai mult sau mai puțin avizate, mai bine sau mai puțin bine intenționate, s-au ridicat împotriva acestei mișcări de revigorare duhovnicească. Pliăți pe informații obținute la bursa târgului dintre indiferentism și reaua voință, dintre necunoașterea crasă a principiilor elementare de viață și de slujire ale acestei Lucrări și refuzul invocării criteriilor obiective de evaluare a rolului ei trecut și actual, „vajnici apărători ai Ortodoxiei” sar, uneori de pe poziții de-a dreptul ridicole, să-și spună și ei părerea asupra unui subiect despre care au auzit și ei, pe undeva... fără însă a invoca, niciodată, experiența lor personală avută cu cei despre care emit „judecăți de valoare”, cu titlu de... adevăr.

Lor (și nouă, tuturor) le răspunde un păstor care a „pipăit” realitatea unor vremuri, poate, la fel de controversate ca și cele de astăzi și care a înțeles și a simțit rostul adânc și misiunea sfântă a Oastei Domnului.

Redăm, în cele ce urmează, spicuiri dintr-o conferință susținută de acest preot în urmă cu... ceva ani, dar al cărei conținut este de o autentică și stringentă actualitate.

Iisus Biruitorul, săptămânal duhovnicesc al Oastei Domnului, nr. 18 (265) / 30 aprilie – 6 mai 2001

CONFERINȚĂ DESPRE OASTEA DOMNULUI

de preot Ioan Ilovici

*Preacucernice părinte protopop!
Cucernici frați!*

Mă prezint înaintea fraților voastre nu cu o conferință propriu-zisă, ci cu vorbele mele urmăresc numai răscolirea părerilor dintre frați cu privire la *Oastea Domnului*, mișcare religioasă ivită în sânul Bisericii de aproape zece ani de zile. Căci toți suntem misionari și fiecare preot priveghează întru toate, pătimește răul, face lucrul evanghelistului, făcându-și slujba (I Tim. 4, 5).

Oastea Domnului, după modesta mea părere, este o refacere creștinească. **Părintele Iosif Trifa**, întemeietorul Oastei Domnului, a fost insuflat de Duhul Sfânt, dând Evanghelia în mâna credincioșilor cu dragostea părintelui ce dă pâine în mâinile copiilor flămânzi. Că este o foame după Adevăr se evidențiază chiar din existența sectelor vechi și noi, deopotrivă. Toate confesiunile creștine și toate sectele știu că Adevărul veșnic este în *Sfânta Scriptură*, numai felul de a interpreta Sfânta Scriptură este diferit, ceea ce a dat naștere la subminarea Sfintei Tradiții; și, astfel, la dezmembrarea Bisericii Ortodoxe în diferite confesiuni și degenerarea în sectarism, uitându-se că Sf. Ioan Evanghelistul tocmai de începutul acestei Sf. Tradiții ne spune că „sunt încă și altele multe câte a făcut Iisus, care, de s-ar fi scris câte una, nici în lumea aceasta mi se pare că n-ar încăpea cărțile ce s-ar fi scris” (și de la locurile din *Faptele Apostolilor* 17, 11; *Romani* 10, 14–15; *II Tesaloniceni* 2, 5; *I Timotei* 6, 3) și cuvintele Domnului „... învățați toate neamurile... să păzească toate câte am poruncit vouă” (Mt. 28, 19–20). Ce anume? Multe, ce s-au păstrat în forma Tradiției. Căci Adevărul este cuprins în Sfânta Scriptură și în practica Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, cum, în cursul timpului, Biserica de la întemeierea ei le-a păzit.

Nu văd în Oastea Domnului abatere de la așezământul Bisericii. Că ostașii citesc *Sfânta Scriptură*? Bine fac, ascultă de cuvintele Domnului: „Cercetați Scripturile!” (In 5, 39). Ori, nu tot acesta este îndemnul arhiepiscopilor noștri întru formarea misionarilor mireni ca ajutor al preoților? Asemenea, s-a spus că preotul nu mai corespunde timpului de față, *numai cu Molitfelnicul subsuoră*, ci, cultivându-se zilnic, neștiințele câștigate le va broda cu grijă cu firul credinței tors de Biserica, din Sfintele Scripturi și Sfânta Tradiție. Nu vom părăsi *Molitfelnicul*, dar nici nu vom mai ține Evanghelia zăvorâtă cu copcii de metal numai pe masa Sf. Altar, citind-o numai în duminici și sărbători, ascultată de popor în liniște, dar adeseori nepricepută de el. Ci ne vom pogori în mijlocul poporului ca, după ce noi, preoții, ne vom familiariza cu ea, să o guste și ei din gura noastră și din mâna noastră, căci, altfel, poporul flămând după „Pâinea Vieții” singur

o va lua de pe masă în „absența” noastră.

Să nu uităm, fraților, că Domnul nouă ne-a dat „Pâinea”, cu porunca să o împărțim poporului. Noi nu vom slobozi popoarele „ca, mergând în satele și orașele de împrejur, să găzduiască și să-și afle hrana, că aici suntem în loc pustiu” (Lc. 9, 12). Să nu fie, fraților, căci ne va apostrofa Domnul, zicându-ne: „Dați-le voi să mănânce!” Domnul a binecuvântat „pâinea” și le-a dat-o ucenicilor să o pună înaintea poporului. Au doară ne pare rău, fraților, că „au luat din fărâmurile care rămăseseră lor douăsprezece coșuri”? Oastea Domnului se satură abia din cele douăsprezece coșuri de fărâmură; „pâinea” ne este încredințată nouă, preoților, ca noi să le-o împărțim. Dacă poporul nostru ar avea „fărâmură de învățătură bisericească bine gustată”, nu ar alerga la secte și nici Oastea Domnului n-ar avea nici un rost.

Am fost „certați” undeva de o persoană ierarhică înaltă (arhimandritul Scriban) că sectari sunt numai în comunele unde preotul nu lucrează. Eu, citind lucrul acesta, m-am supărat, însă m-am supărat cu învățătură, căci și la mine sunt sectari, dar nădăjduiesc în Domnul că numai cei ce sunt vor rămâne; prin Oastea Domnului i-am făcut inofensivi, cu toate că dolarul american l-au împrăștiat cu mână ușoară în popor.

Nu vedem noi ce fac sectarii? Au strâns „fărâmurile” Bisericii noastre în douăsprezece coșuri și, refăcute, le dau celor „flămânzi”. Să le răspundem îndesat! Pe mine m-au pus pe gând *sectarismul și Oastea Domnului*. Am început să răsfoiesc mai des Sfânta Carte, am început să apar mai des cu ea în mână în ușa altarului și să o dau în mâna poporului meu; impunând-o ca manual de școală obligatoriu la studiul Religiei, începând cu clasa a patra primară, am introdus-o aproape în toate familiile, în curs de opt ani. Orice propun la religie, arăt că își are răzmul în Sf. Scriptură. Toți elevii știu căuta în Sf. Scriptură locurile însemnate cu privire la Biserica, Sf. Tradiție, Sf. Taine, ba le spun și pe de rost acele locuri.

O știm cu toții, fraților, că poporul este dorit după „pâinea vieții” (Ioan 6, 48) și după „apa cea vie” (Ioan 7, 37) — deci, să-l ducem la izvor! Oastea Domnului nu face altceva decât „mănâncă și bea” din Biserica, care cuprinde în sine *Sf. Scriptură și Sf. Tradiție*.

Cei dintâi ostași ai Domnului au fost Sf. Apostoli și cei șaptezeci de ucenici (Luca 10) și toți iubitorii de Hristos pe care îi binecuvântează Domnul: „Nu te teme, turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru să vă dea vouă împărăția” (Luca 12, 32). Dar să răsfoim *Mineiele și Triodul* și vom găsi nenumărați sfinți numiți *ostași ai lui Hristos*. Numirea de „ostaș” este veche ca însăși

Biserica (II Tim. 2, 3): „Suferă... ca un bun ostaș al lui Hristos”. Cu toate acestea, Biserica are o atitudine indiferentă față de această mișcare religioasă sau de renaștere creștinească, cum o văd eu. Ne pare curios să vedem creștini adunați în afară de biserică și în afară de timpul liturgic la un loc, petrecând în citiri biblice, în cântări creștinești, în cuvântări și rugăciuni? Aceasta o fac în răvna lor cea mare pentru Domnul, căci tot pe aceștia îi vedem că umplu rândul bunilor creștini la dumnezeieștile slujbe din biserică, în duminici și sărbători.

Cântarea Oastei Domnului e simplă, nepretențioasă ca poezie și ca muzică, dar „poartă în ea pecetea darului Duhului Sfânt”. Cântarea religioasă este un dar de la Dumnezeu. Creștinii cei dintâi ascultau cuvântul Sf. Ap. Pavel: „Nu vă îmbătați de vin, întru care este desfrânare, ci vă umpleți de Duhul, vorbind între voi în psalmi și laude și cântări duhovnicești, laudând și cântând întru inimile voastre Domnului” (Efes. 5, 18-19). La început, cântau toți creștinii întru mărirea lui Dumnezeu și în afară de biserică; mai târziu, cântau numai în biserică și, mai apoi, numai în strună sau în cor. Luându-se cântarea din gura mulțimii, a căzut Biserica în aceeași greșală ca și cu Sf. Evanghelie, care a ajuns să fie Cartea Sfântă numai a altarului, lipsind astfel poporul și de Evanghelie, și de cântarea bisericească, adică religioasă.

Ne laudăm că românul s-a născut poet și cântăreț. Așa este. Dar trebuie să ne rușinăm că poezia și cântarea religioasă sunt aproape dispărute de pe buzele poporului. Ne-a mai rămas abia cântarea din biserică și puținele colinde care și ele se cântă numai la sărbătorile despre care ele vorbesc. Ce nenorocire! Câtă decadență! Să nu te audă cineva cântând în casa ta, la holda ta, la sapă sau la coasă, în atelier sau în birou cutare cântare religioasă, că te-ai dus; te râde lumea și te declară că te-ai ticnit. Câtă jale! (Nu voi uita niciodată chipul mamei mele, de când eram de șase-șapte ani, cum cosea la un sac, cu acul mare, și cânta lăcrimând: „Cuvinse-se cu adevărat”. Este așa de mult de atunci și este întâmplare așa de rară azi!)

Oastea Domnului repară această greșală, introducând cântarea religioasă peste tot locul unde se găsesc doi sau trei adunați în numele Domnului. La adunare cântă toți ostașii cântări bisericești și de ale Oastei Domnului și adeseori cântă în genuncheați, cam neobișnuit la noi, dar potrivit. Eu simt adeseori necesitatea de a îngenunchea la rugăciune și mă scol de jos așa de mângâiat! Aș îngenunchea chiar și la Sf. Liturghie, dar tipicul mă oprește. (...)

Să nu uităm că însuși Domnul a îngenuncheat în Grădina Ghetsimani cu Petru, Iacob și Ioan; și, „mergând puțin mai înainte, a căzut pe fața Sa, rugându-Se și zicând: «Părintele Meu...»” (Mt. 26, 39). Să ne bucurăm că putem îngenunchea la rugăciune împreună cu poporul. Să nu dea Domnul să îngenunchem noi, preoții, iar poporul, stând în picioare, să se uite indifereent la îngenuncherea noastră. În genunchi se rostesc și rugăciuni. Eu, de regulă, citesc (spun) rugăciuni din *Liturghier* sau din *Sf. Efrem Sirul*, iar ostașii spun rugăciuni foarte simple, dar bine simțite.

Preotul este mult stimat și dorit de ostași. Este salutat cu „Binecuvântă, părinte!” Preotul este rugat să spună rugăciuni și să predice, deci se cere să cunoască *Sf. Scriptură*. Adunarea Oastei durează una-două ore, după buna dispunere religioasă, căci tipic deosebit nu are. Când preotul este la adunare, tipicul depinde de el. Adunarea se ține în biserică sau în școală, în casă culturală sau în casă particulară. Eu țin adunarea regulat la biserică, după *Vecernie*, unde totul decurge în cea mai mare

ordine și liniște; prelungim astfel slujba cu o oră.

Pentru posturile mari, ostașii fac pregătiri anume: postesc, cercetează bolnavii, fac milostenii, se spovedesc și se cuminecă, adică ostașii fac ceea ce ar trebui să facă toți drept-măritorii creștini, nimic mai mult, nimic nou și nimic deosebit. Ostașii se roagă dimineața și seara, înainte de masă și după mâncare și se lasă să fie pătrunși de rugăciune până la lacrimi. Ei vorbesc de Iisus cu multă plăcere. Acestea toate le fac ostașii astăzi, când aproape nimeni nu-și mai bate capul cu cele creștinești; astăzi, când credința a slăbit, fărădelegile s-au înmulțit — și oamenii s-au ticăloșit de vedem pe satan că „domnește în întunericul acestei lumi” (Efes. 6, 12); astăzi, când goana după câștigarea bunurilor pământești — cu ce mijloace nu importă — a întunecat mintea, vai! a multor dreptcredincioși creștini.

La botezul vreunui copil, ostașul nu merge cu sticla de alcool ca să se îmbete sau să îmbete pe altul, și la ospățul de nuntă tot așa. Am fost la un botez unde nașul a fost ostaș. (...) Nu voi uita niciodată acel ospăț duhovnicesc. Îngropăciunea la ostași este cu adevărat pioasă. Îngropăciunea unui ostaș a decurs într-o sfîntenie care a impresionat adânc chiar și pe sectari. Atât cuvântarea preotului, cât și a unuia dintre ostași au lăsat urme neșterse și adeseori reamintite de credincioși. Aici amintesc că ostașul a vorbit în biserică. Unii dintre cucernicii frați sunt de părerea că mirenii să nu vorbească în biserică. Pentru ce nu? Nu voi uita niciodată din copilăria mea cum citea de frumos, la Liturghie, *Cazania* cantorul, în timpul când preotul se cumineca, iar lumea asculta. Citirea și vorbirea unui mirean se ascultă ca de la un mirean despre care se știe că nu are darul preoției. (...)

Să vedem acum ce ne spun despre Oastea Domnului sprijinitorii și îndrumătorii ei (...). **Părintele Trifa** zice: „*Oastea Domnului este o declarație de război sufletească contra vrăjmașului diavol, contra întunericului și contra răutăților; ea caută să aducă pe păcătoși la izvorul îndreptării și puterii: la Iisus Mântuitorul*” (*Intrați în Oastea Domnului*).

Distinsul scriitor **Lascarov Moldovanu**, într-o remarcabilă cuvântare, a redus țintele Oastei Domnului la două: apărarea Bisericii și iubirea lui Hristos. În legătură cu apărarea Bisericii a numit Oastea „Garda Bisericii, care, asemenea Gărzii imperiale, moare, dar nu se predă”. „Ostașii mor pe pragul bisericii, apărând-o, jertfindu-se pentru ea, pentru crucea, pentru altarul, pentru preoții, pentru tot ce e al Bisericii”. „Ostașii știu că afară de Biserică nu este mântuire, că cine crede că se poate mântui singur, fără sau în afară de Biserică, e cel mai păcătos dintre păcătoși, e fariseul pentru care nu există iertare nici în veacul de acum, nici în veacul viitor”. „Domnul a iertat pe desfrânată, pe tâlhar, pe vameș, dar n-a iertat pe farisei, pe cei care cred că se pot mântui fără Biserică”.

În rezumat, modesta mea părere despre Oastea Domnului este următoarea: *Oastea Domnului* nu este o societate sau o asociație religioasă cu anume statute, deci separată de Biserică, ci ostașii sunt bunii creștini care imită pe creștinii din veacul formării Bisericii, se conformează poruncilor dumnezeiești și bisericești, fac pocăință, părăsind plăcerile lumești. (...) *Oastea Domnului* este o stare sufletească de reculegere permanentă. De încheiere, să pun o întrebare: Facem deosebiri între *pocăință* și *spovedanie*? Dacă da, atunci *ostașii sunt pocăiți care se spovedesc*.

(Text preluat din *Biserica și școala*,
organ oficial al Eparhiei Ortodoxe Române
a Aradului, nr. 32-33 (1934))

Trupul morții acesteia

Clement Sava

Ce ne împiedică pe noi să fim desăvârșiți, așa cum ne cere Domnul în Scriptură (Matei 5, 48) și cum sufletul nostru, el însuși, aspiră? Ce se interpozește între noi și sfințenie? Care este umbra ce ne fură nouă Soarele dumnezeirii și ne ține prizonieri într-o întuneric (în peștera ignoranței, ca să folosim metafora lui Platon)? „Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu, căci nu fac binele pe care îl vreau; ci răul pe care nu-l vreau, pe acela îl săvârșesc” (Romani 7, 18-19). Cât de dramatic ne prezintă aici Sfântul Apostol Pavel lupta dintre Bine și Rău (și facem această observație fără intenții manicheiste)! Pe de-o parte există așadar o voință a Binelui — „*să, după omul cel kăntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu*” (v. 22) — pe de altă parte însă, „*năd în mădularile mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularile mele*” (v. 23). Dacă voința Binelui este una ținând de suflet, de partea nematerială a omului, tendința spre păcat sălășluiește în trup, „*fundează știu că nu locuiesc în mine, adică în trupul meu, ce este bun*” (v. 18). În același sens, în frământata noapte a prinderii Sale, Hristos a zis celor trei ucenici adormiți: „*Priviți-vă și vă rugați ca să nu cădeți în ispită. Căci duhul este osârdiuilor, dar trupul nepăsător*” (Marcu 14, 38), iar în alt loc, același apostol menționat mai sus ne spune răspicat: „*Căci trupul poartă împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului, fiindcă acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceți cele ce ați voi*” (Galateni 5, 17). Întâlnim și în acest din urmă citat aceeași dialectică a dihotomiei umane suflet-trup pe care unii, exagerând-o, au răstăcit în diferite forme de dualism prin care cele două elemente erau văzute ca opunându-se unul celuilalt la modul ireductibil, ca două principii contrare.

Depart de noi gândul de a transforma respectiva opoziție într-un antagonism irecuperabil. Nu e mai puțin adevărat totuși că, cel mai adesea, trupul este cel care trage sufletul în jos, trăindu-i avânturile celeste și obligându-l la servilitate față de materie (dusă în extremis, această idee, cu certe rădăcini platonice, a putut da naștere concepției gnostice, respinse de altfel de Biserică, potrivit căreia sufletele ar fi primit încarnarea ca pe o pedeapsă și o ispășire a căderii lor; această concepție a figurat de pildă printre capetele de acuzație aduse împotriva lui Origen). „*Căci nu săvârșesc ceea ce vreau, ne spune tot sfântul apostol Pavel, ci fac ceea ce urăsc... Dar acum nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine... Iar dacă fac ceea ce nu vreau eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine*” (Romani 7, 15, 17, 20). Dialectica nu poate fi așadar ignorată ba, mai mult, ea capătă proporții de anțieză: „*Găsesc deci în mine, care vreau să fac bine, legea că răul este legat de mine*” (v. 21).

Iată că nu avem de ales — tendința spre păcat are caracter legic, iar nu accidental, constatarea acestui fapt smulgându-i apostolului o exclamație sfâșietoare: „Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?” Un dramatism asemănător îl putem găsi în *Confesiunile* fericitului Augustin la care lupta împotriva „trupului morții acesteia” capătă dimensiuni tragice, ceea ce-l face atât de apropiat conștiinței moderne, cu rupturile sale grave, de nivel ontologic. Pe nedrept însă am numi respectiva dramă o „tragedie”, câtă vreme noi știm „*să ceea ce era cu neputință Legii — fiind slabă după trup — a săvârșit Dumnezeu trimțând pe Fiul Său*” (Romani 8, 3).

Constatăm astfel că sus-numita anțieză nu e iremediabilă, că Cnu suntem condamnați la război veșnic între materie și spirit, că există o speranță... Iar calea practică pe care ne putem angaja pentru a ne scoate ființa la lumina cea fără de umbră nu este alta decât împlinirea „poruncii celei noi” a iubirii: „*Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul*” (Ioan 13, 34). Pentru că, ne spune sfântul Pavel ceva mai departe, „*Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos?*” (Romani 8, 35). Nu există nici o „tehnică” de a ne izbăvi de „trupul

morții acesteia”, câtă vreme nici o asceză și nici un fel de exercițiu spiritual nu poate suplini transfigurarea iubirii, singura capabilă să antreneze și trupul și duhul într-un elan expiator și soteriologic. Pentru că „*dacă dragoste nu am, nimic nu sunt*” (I Corinteni 13, 2). Într-un mod consecvent, orice efort de credință și de îndreptare lipsit de dragoste „*nicic nu-mi folosește*” (v. 3). Nu are rost atunci să ne cănăim că nu putem, nici să depunem armele, acceptând păcătoșenia și slăbiciunea ființei noastre ca pe o fatalitate fără drept de apel, ci mai degrabă să-l ascultăm pe același sfânt apostol care ne îndeamnă fierbinte: „*Cântați dragostea!*” (I Corinteni 14, 1).

Nu e, oare, tocmai ea, dragostea, „*mada Dubului*” (Galateni 5, 22), în primul și în primul rând? Și nu e porunca iubirii chintesenta Evangheliei lui Iisus Hristos, iubire pe care El însuși a împlinit-o într-un mod desăvârșit? Căci „*mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul să și-l pună pentru prietenii săi*” (Ioan 15, 13). Astfel El ne-a arătat și până unde trebuie să se înalțe iubirea noastră dacă vrem ca ea să fie mântuitoare — până la a ne pune viața unul pentru altul... Nu este păcat, nici lege a trupului care să reziste în fața unei asemenea iubiri, și nu este obstacol pe care o asemenea iubire, nețămurită fiind, să nu-l poată depăși, de vreme ce ea „*toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă*” (I Corinteni 13, 7).

Pentru a fi însă capabili de o asemenea iubire care „*nu cade niciodată*” (v. 8), trebuie să-l punem pe celălalt înaintea noastră, trebuie să ne uităm și să ne neglijăm pe noi înșine în căutarea binelui celuilalt. În nici un caz urmărirea, cu orice preț, a împlinirii proprii, nu va zămisli iubirea. În nici un caz nu vom fi ucenici iubirii și ai Celui care „*El ne-a iubit cel dintâi*” (I Ioan 4, 19), dacă nu vom renunța la noi înșine și nu vom face din slujirea celuilalt idealul nostru suprem. E drept că un asemenea mod de a privi lucrurile poate să pară ciudat în zilele noastre, când singurul zeu la care se mai închină oamenii este propriul lor ego, dar idealul cu pricina nu este, pentru aceasta, mai puțin valabil, căci valoarea și autenticitatea sa nu este dată de mulțimea simpatizanților sau a „fanilor”, ci rezidă în sine. Iubirea adevărată nu are nevoie să fie în „top”, nici nu trebuie întrunească o majoritate de voturi pentru a rămâne cea mai înaltă aspirație umană, ci chiar dacă nimeni nu ar mai căuta-o (ferească-ne Dumnezeu de ziua aceea, ar fi și cea mai de pe urmă), ea tot ar fi idealul absolut, ca supremă manifestare și identitate a divinității, după cum ne-o spune Sfântul Apostol Ioan: „*Dumnezeu este iubire*” (I Ioan 4, 8, 16).

Odată sălășluit într-o iubire, acest „acasă” al ființelor noastre (pentru că nu cuvântul și graiul, cum zicea Heidegger, ci iubirea este „casa Ființei”), nu va mai exista teama de păcat sau de „trupul morții acesteia”, de vreme ce „*în iubire nu este frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica, pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârșit în iubire*” (I Ioan 4, 18). Vedem așadar că măsura iubirii noastre este invers proporțională cu frica (aici rezidă și diferența dintre Vechiul Testament și cel Nou, căci dacă cel dintâi ne aduce „începutul înțelepciunii”, care este „frica de Dumnezeu”, Pilde 1, 7, cel de pe urmă ne aduce sfârșitul acesteia — sfârșit în sens de împlinire, de încheiere, de desăvârșire — și care nu poate fi altul decât iubirea de Dumnezeu). Ce este însă această iubire de Dumnezeu, ne lămurește același dumnezeiesc Apostol: „*cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său*” (I Ioan 4, 20-21), iar puțin mai departe: „*Căci dragostea de Dumnezeu aceasta este: Să pășim poruncile Lui*” (I Ioan 5, 3). Ori am văzut deja care este cea mai mare poruncă... (Marcu 12, 28-33)

Nu poate iubirea să dea greș, nu poate ea să fie înfrântă de păcat, de vreme ce, o dată pentru totdeauna, ni S-a arătat Hristos, Cel ce a învins suferința și moartea — „*plata păcatului*” (Romani 6, 23) — prin iubirea Sa nemărginită care, de atunci, cuprinde universul întreg, chemându-ne pe fiecare dintre noi să răspundem acestei îmbrățișări cu toată ființa și cu toată dragostea noastră. O, și câtă dragoste nu zace nedeazăluită în noi!...

Părintele MIRON MIHĂILESCU — Mărturisire de credință (Sibiu, 1998)

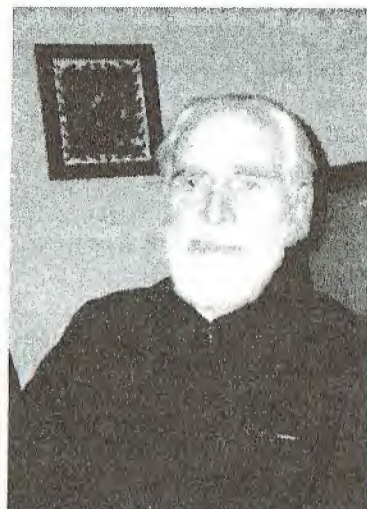
... Cum mă iubește Dumnezeu pe mine, așa să-l iubesc eu pe aproapele meu. Pentru că mă obligă la aceasta Mântuitorul, care-mi este mie inimă. Eu să nu-l contrazic pe Mântuitorul, care-mi este inimă, care-mi dă viață; să nu-i contrazic viața care mi-o dă mie, prin nepăsarea față de aproapele meu.

Atenția mea la aproapele meu, căruia mă dăruiesc știind că în inima mea am pe Hristos dăruit în mine — lucrul acesta eu îl trăiesc printr-o tensiune, o tensiune de recunoaștere a acestei realități: *că sunt o UNIME cu Dumnezeu*. Dimineața, când mă trezesc din somn, eu sunt o **unime de viață cu Dumnezeu**, pe care viață eu o admir, de care mă bucur, în fața căreia eu sunt uimit că o am. Știu că mi-a promis-o Mântuitorul, și eu, cu admirație, cu o uimire și cu o bună dorire de a mă dovedi că primesc această situație — de a fi eu dumnezeiesc cu inima mea —, eu o exprim aceasta într-un duh de intimă tensiune de a căuta să mă-nțeleg *cu Dumnezeu în taină în toată clipa*; de dimineață când mă trezesc din somn, mă simt obligat să mă-nțeleg în toată clipa cu Dumnezeu lucrător în mine. Ce să fac eu cu ce am în jurul meu? Ce să fac eu cu viața aproapelui meu? Ce să fac cu tot ce mă-nconjoară? Ce să fac? Cum să fac? Fac ca Tine, Doamne, pe care Te știu. E clar că Ești viu în mine, pentru că mă simt viu. Și Tu ai zis că, cu Învierea Ta, mi-ai dat mie viață. Eu știu că Tu ai înviat și, deci, știind că Tu ai înviat, iată, mă văd pe mine înviat cu Învierea Ta. *Ce fac eu cu Învierea Ta în mine*; ce fac eu?

... Eu în toată clipa mă întreb și întreb oarecum într-o intimă înțelegere, într-un intim fapt, îl întreb încontinuu, întreb Duhul lui Dumnezeu, în care cred eu — că în mine lucrează, locuiește. Întreb Duhul lui Dumnezeu. Mă străduiesc în a-L înțelege pe Dumnezeu care-n inima mea lucrează, a-L înțelege cum lucrează El în inima mea, pentru ca să-L urmez și eu la rândul meu, în atitudinea mea față de aproapele meu, care atitudine trebuie să fie ca și a lui Dumnezeu pe care-L am în mine — bogăție de viață în care cred. Mântuitorul a spus-o clar: *Așa cum vă iubesc Eu să vă iubiți unii pe alții!* Deci *dumnezeiește să vă iubiți unii pe alții*. În mod desăvârșit. Că omul acceptă greu acest lucru. Foarte greu. De aceea mizeria aceasta mare în noi și lumea-i așa cum este, că nu acceptă, nu-i vine să creadă, nu se poate dumiri. Foarte greu se dăruiește omul că el are situația de a fi UNIME de simțire și de duh cu Însuși Dumnezeu de la care avem viața cu toate bunurile ei. Și noi avem în noi puterea de căutare de bine cum o are Dumnezeu pentru noi încontinuu. Încontinuu Dumnezeu caută binele pentru noi. Noi avem și noi, în duhul nostru, această putere de căutare a binelui, pentru că o facem cu Duhul lui Dumnezeu care lucrează în noi. Și cu Duhul lui Dumnezeu ne sondăm și noi adâncurile. Că, de fapt, noi *sondăm adâncurile lui Dumnezeu sondându-ne pe noi*. Adâncurile lui Dumnezeu, care-și are Duhul Lui în noi; noi sondăm binele, noi sondăm adâncurile frumosului și binelui și ne

inspirăm din aceste adâncuri de bine pentru care avem acest *pipăit* al binelui desăvârșit pe care dorim încontinuu să-l descoperim, pentru a-l realiza în viața noastră. Deci, când mă trezesc din somn, deja eu mă simt — Mântuitorul așa preconizează lucrurile:

când te trezești, să știi că Tatăl Meu și cu Mine lucrează Binele căutându-l chiar în inima ta. Și tu să te încadrezi în căutarea Binelui cu Mine și cu Tatăl împreună și căutându-l, aflându-l, intuindu-l, pipăindu-l, îl pui în valoare în raporturile tale cu lumea, cu omul, făcând tu bine omului, cum ai conceput cu Dumnezeu împreună, pe care-L ai în duhul tău. Și, deci, acesta este faptul îndumnezeirii pe care noi îl trăim de fapt, practic, în viața de toate zilele, în urma recomandării pe care ne-o face Mântuitorul — să fim atenți: Privegheați neîncetat și țineți legătura cu Mine, ca să nu cădeți din gândirea și simțirea dumnezeiască cu care trebuie să fie activă inima voastră în lume. Ca să nu cădeți de pe nivelul de gândire dumnezeiască; să nu cădeți. Fiți încontinuu atenți la ...această gândire dumnezeiască care e în voi și care o pipăiți de fapt, o simțiți. Fiți atenți la ea și cu ea să lucrați. Numai cu ea. Vă rugați neîncetat și fiți atenți la Duhul Meu; fiți atenți la duhul Meu din voi, care lucrează căutând binele și, căutând a-l pune în valoare, fiți atenți cu Mine împreună. Că de aceea Mântuitorul s-a făcut punct de atracție, s-a făcut țintă spre care să ne îndreptăm atenția, s-a făcut El țintă pentru ca, făcându-se El țintă — cum să spun? — să fie omul pentru el însuși, omul să-și fie țintă de gândire la ce se petrece în inima lui ca viață. Omul să se privească pe sine. Să fie atent la el, că e viu și că este duh de lucrare dumnezeiască în el. Să se facă chiar pe el însuși țintă sieși, știind că el este de fapt ținta vieții, este Dumnezeu locuind. Nu mă duc departe. În mine este ținta. Eu însumi sunt mie însumi țintă. Să fii atent la mine. Că ce sunt eu? Eu sunt dumnezeiesc. Să fii atent la mine că eu sunt dumnezeiesc. Că eu sunt viu pentru că lucrează Dumnezeu în mine. Și atunci am înțeles rugăciunea continuă, rugăciunea inimii, care se și recomandă ca să devină, dimineața când te trezești din somn, să devină inima ta emoțional cutremurată de situația de a se pune în legătură direct cu însuși izvorul vieții. Cu care ea are de a lucra toată ziua. Doamne! Încât te trezești cu această trezire: Doamne! Eu sunt dumnezeiesc. Eu sunt gândire dumnezeiască. Doamne, Tu îmi ești mie tot ce sunt. Doamne! Eu sunt unime cu Tine. Doamne, sunt unime cu Tine! Eu, care sunt viu datorită Ție, sunt unime cu Tine. Unime cu tine. Și ține-mă pe mine în această unime. Încât să fii și eu, la rândul meu, dăruire de viață pentru tot ce mă-nconjoară. E așa de greu de a scoate la iveală în atenția noastră aceste taine! Pentru că nu se ☩

☞ dumirește omul, să se convingă, să creadă, să-și creadă sieși că el este dumnezeiesc — prin faptul că se vede trăind și trăirea este rezultatul dragostei lui Dumnezeu. *Tu — ca viață — ești rezultatul dragostei lui Dumnezeu.* Tu ești, deci, trăire dumnezeiască. Nu te dumirești de tine că tu ești trăire dumnezeiască — trăirea lui Dumnezeu care te cheamă să devii una cu El în această stare de dăruire, de trăire.

Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie — spune Mântuitorul ca apel de toate zilele. *Cine vrea să vină după Mine*, cine vrea să mă accepte pe Mine ca viață, că numai așa se înțelege să fie omul-om, dacă m-acceptă pe Mine ca viață. Cine vrea să vină după Mine, ca împreună cu Mine să-și înțeleagă viața, înseamnă să se lepede într-adevăr de orice altă atenție și să-și ia numai atenția la Mine. Încât să nu mai accepte altă atenție, spre altceva, decât numai la duhul minunat al dragostei lui Dumnezeu din noi. Să nu mai ai altă atenție. Te lepezi de orice risipire. Adică anulezi, rupi, tai orice fel de încercare de legătură spre alte țeluri de atenție, ca atenție vitală. Orice formă de altă atenție să o anulezi. *Să fie o singură atenție, aceea de a fi una cu Duhul lui Dumnezeu care este evident că e în tine, pentru că tu ești viu.* Și dovadă că dacă tu ești viu înseamnă că este această atenție a lui Dumnezeu îndreptată spre tine și cu care te unești și tu. E foarte greu de a vorbi, dar Mântuitorul a lăsat cu limbă de moarte această taină, spunând în rugăciunea Lui: *Părinte, Eu voi fi în ei, în oameni, Eu le voi fi lor viață de trăire a dragostei Tale, pe care Tu o ceri să o aibă ei.* ... Să fii atent la acest lucru. Ființarea Lui este în a se încadra în ceea ce a lăsat Mântuitorul cu limbă de moarte. Că asta a spus-o înainte de a muri: *Părinte, Eu voi face din sufletul oamenilor iubirea Ta, punându-Mă pe Mine în ei lucrare de dovedire a acestei iubiri.* Unimea — a ținut Mântuitorul această formulă: unime. *Ei și cu Mine. Oamenii cu Mine, Părinte, și prin Mine cu Tine, Părinte, și Tu cu Mine și Eu cu Tine în ei.* **Unimea acesta este Taina pentru care Eu m-am dus la oameni trimis de Tine să le-o fac cunoscută.** Că asta este ființarea lor: în unimea aceasta, în care trebuie să creadă, în care trebuie să se dumnească, să se încreadă. Vei zice: practic, cum să faci acest lucru, dar Mântuitorul sugerează că se poate, pentru că omul are puțința de a intui această frumusețe a căutării lui Dumnezeu, a Binelui, pentru ca să ne dăruiască nouă. Noi avem puțința aceasta de a pipăi, de a intui necuprinsul de frumos care este în intenția lui Dumnezeu care locuiește în noi. Avem acest pipăit. Numai să-l punem în aplicare. Să-l punem în viață. Să încercăm deci, dimineața, când ne trezim din somn, să încercăm să ne proiectăm numaidecât astăzi, să văd eu, să-mi arăt eu, să-mi dovedesc mie, să mă dumnesc eu cu mine însumi: ce bine sau *cât bine pot eu scoate la iveală în inima mea* pentru a-l realiza în viața mea cu oamenii. *Să fii tu curios cât bine vei fi în stare tu peste zi, în toate actele tale, în toate mișcările sufletului tău către oameni, către viață, cât frumos și bine ai putea tu găsi și pune în aplicare.* Într-un simplu fapt, de exemplu, numai, al salutului: te trezești din somn și începi să umbli printre oameni și saluți pe oameni. În **salutul** cu care-l salut pe primul om după ce m-am trezit din somn, cu pătrunderea în mine, emoțională, a situației că eu sunt una cu Dumnezeu

care a creat viața și care a creat tot binele vieții, eu, când îl salut pe om, pun în salutul meu în inima mea, pun în salutul meu nevăzut, atâta duh, atâta intenție de a-l prețui pe om. Nu i-o pot arăta poate în fapt, dar în inima mea se produce ca un fel de explozie de bună dorire pentru omul pe care-l întâlnesc, bună dorire pe care mă împinge dinăuntru meu Dumnezeu ca să i-o dovedesc. Să văd câtă bună dorire pot avea eu toată ziua, de la o clipă la alta, față de oameni. Câtă bună dorire pot eu avea de la un om la altul (mă întâlnesc cu o sută, cu o mie de oameni). De la un om la altul, trecând de la un om la altul, să crească atenția tot mai mult — de bună dorire pentru omul pe care-l întâlnesc. Numai ca exemplu... de bună dorire, de a face pentru om cu gingășie tot mai mare, de la o clipă la alta, cu atenție tot mai mare, cu deschidere tot mai mare față de tot ce am de făcut ca să fac perfect. O tensiune de a fi tot mai perfect, clipă de clipă, în tot ce fac, în tot ce am de făcut; până seara să trăiesc în această tensiune de căutare, de a trata dumnezeiește tot ce am în fața mea, în jurul meu. Și asta nu numai în afară, în manifestările din afară, ci și lăuntric, că noi toată ziua avem de a face cu oameni, în gând. Noi gândim, gândim totdeauna în legătură cu vreo față de om. În gând, gândind de la un om la altul, în gândul meu cu care îmi aduc aminte de un om sau de altul, de la o clipă la alta, *să am grijă să pun în gândul meu cu care mă gândesc la om în taină, să pun din frumusețea gândirii lui Dumnezeu*, ce o are El pentru noi. Să mă gândesc eu în taină — nu mă vede nimeni — *să mă gândesc la dușmanul meu, la care m-a invitat Mântuitorul să-l văd cum îl vede Dumnezeu.* Tainic, eu să fac experiența aceasta de a scoate binele din mine și a-l îndrepta în tot momentul, și în gând, în taină, către lumea înconjurătoare, către aproapele meu. Pentru asta avem nevoie de acest efort de a ne învăța să facem apel la Mântuitorul. Cu această rugăciune tainică — fără cuvânt — **Doamne! Doamne! Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă** — se zice în teologie —, dar prescurtat, mai bine, mai practic, încontinuu să port cu mine acest: **Doamne! Doamne!** Încotro mă uit, orice realitate ce-mi iese înaintea ochilor, eu s-o știu că este datorită existenței lucrării lui Dumnezeu în această realitate, (în) care nu este nimic (care) să existe, fără a fi în spate Dumnezeu; eu mă adresez către toată realitatea aceasta, în taină mă adresez, adresându-mă lui Dumnezeu, care, pornind din însăși existența mea, este activ. Și eu mă încadrez în activul gândirii cu El. **Doamne!** Încontinuu. De la trezirea din somn. **Doamne! Doamne!** Pornesc și în gând și în faptă, unde mă duc, ce întreprind, să rulez un fel de bătaie a inimii, a acestui **Doamne! Doamne! Doamne! Doamne!** Încontinuu. Pentru asta ne trebuie efort până învățăm. E o măiestrie, într-adevăr. Este o artă la care trebuie să ajungem să o învățăm. Ca să pipăim tot mai mult farmecul acestei stări de suflet de a nu concepe nimic, a nu gândi nimic fără...

... **C**um să spun, căutare din adânc a frumosului dumnezeiesc. Încep încet. **Doamne! Doamne, Doamne, Doamne!** Ca Tine, ca Tine vreau să fac cutare, cutare. Ca Tine vreau să mă gândesc la cine mă gândesc. Doamne, ca Tine. Doamne, ca Tine. Doamne, suntem împreună. Doamne! Ce facem astăzi? Doamne!

Dă-mi inspirația să caut mai mult, să scot din adâncul nepătruns al Binelui, să scot și eu înțelegere de Bine cu Tine, încât să-l pun în aplicare în relațiile cu viața, cu lumea. *Doamne!* O revărsare a mea spre ce am de făcut cu Dumnezeu. *Doamne!* Îl iau pe Dumnezeu împreună cu mine lucrător. Eu îl iau pe Dumnezeu împreună lucrător. El așteaptă, m-așteaptă pe mine, dar eu, de fapt, sunt chemat să-l iau împreună lucrător. Să accept, să accept ca să lucrez ce lucrează El. Să-L accept pe Dumnezeu, care prin mine vrea să facă tot binele. Să-l accept pe Dumnezeu lucrând în mine. Să m-asociez cu El. Și El se asociază cu mine. Că de-aceia se asociază cu mine și eu m-asociez cu El. *Unimea* aceasta — *de duh*, de *scoatere din adânc în tot momentul a binelui, pentru a-l pune în valoare*. Acesta este sufletul omenesc, rugând, de dimineață, de când mă trezesc din somn, până seara, neîncetat — asta o preconizează Mântuitorul. *Ca Mine, cu Mine. Ca Tatăl Meu. Cum Eu ca Tatăl Meu gândesc, voi ca Mine gândiți și cu Mine împreună gândiți ca Tatăl Meu*. Așa să-nțelegeți viața și nicidecum altfel. Cine poate crede asta? Cine se angajează la acest lucru? Cine vrea să vină după Mine, ACEASTA s-o facă! Numai aceasta. Să se lepede de sine, să se unească cu Mine. *Te lepezi de tine, te unești cu El*. În toată clipa. Doamne, da' acum ce facem, cum facem? Ce facem? Ce-ai găsit Tu? Să văd și eu. Ce-am găsit eu, și Tu pui în aplicare. Doamne! Iată, m-am gândit ... Fă, Doamne, ce-am gândit eu. Eu m-am gândit cu Tine și-am găsit. Fă ce am gândit eu. De altfel, Mântuitorul spune: *Iubiți-Mă pe Mine, adică intrați în Duhul dragostei Mele, și atunci Tatăl Meu ce face? Tatăl Meu se angajează să lucreze, să lucreze ce doriți voi. Tatăl Meu se angajează să lucreze ceea ce puneți voi la cale*. O spune El în textul acestei Rugăciuni. *Tatăl Meu se angajează să lucreze ce pun eu, ce inițiez eu din ascultare de El*. Este ceva ce într-adevăr ne copleșește. Dar este o realitate, zice Mântuitorul. Este o realitate. *Tatăl Meu va face ce ziceți voi, care ați căutat împreună cu Mine adâncul Binelui, cu dorința de a-l pune în aplicare*. Veți zice că: de ce n-am spus din capul locului lucrul aceasta, de am pus aparatul să vorbească, dar eu mă gândeam că n-o să pot aborda dintr-o dată lucrul acesta care este o MINUNE. O minune. Dimineața, când te trezești din somn, să te pui în priză, de activ al inimii cu — pur și simplu — cu ce știi tu, cum înțelegi tu pe Dumnezeu. Te pui în priză cu bunătatea lui Dumnezeu. Sau cu activul lui Dumnezeu care caută Binele și vrea să-l pună în aplicare în a mea viață. Să mă preocupe dimineața când mă trezesc din somn colaborarea aceasta. Că Dumnezeu vrea să colaboreze cu mine. Dumnezeu vrea să mă găsească pe mine punând la cale lucrurile pe care El să le lucreze. Se angajează Dumnezeu la mine la lucru. Se angajează Dumnezeu la lucru, în lucrul meu. Și dimineața să știu acest lucru: să-l angajez pe Dumnezeu, să-i dau de lucru lui Dumnezeu, angajându-mă că voi lucra cu El ce lucrează El. Îi dau de lucru lui Dumnezeu pentru ca să pot lucra și eu cu El ce lucrează El. Eu știu că El vrea să lucreze. Și eu de-abia aștept să-i dau de lucru lui Dumnezeu pentru ca să m-angajez și eu. Acesta-i duhul colaborării inimii mele cu Dumnezeu, în toată clipa. Pentru care Mântuitorul a spus: *Fiți atenți, să nu pierdeți din vedere acest lucru — că Tatăl Meu vrea să lucreze lucrul vostru. Să*

*lucreze în voi. Fiți atenți! Fiți atenți! Cine va fi atent? Rămâne de ales. Fiecare, dacă înțelege această Taină. Nu ne putem opri de a nu mărturisii încontinuu acest lucru. Că o spune El, Mântuitorul. Că dimineața noi îl angajăm pe Dumnezeu la lucru la noi pentru ca să ne încadrăm cu El împreună. Să putem lucra și noi. Dar îl angajăm. Și-l angajăm prin acest apel: Doamne! Doamne! Doamne! Uite! Vino! Vino, vino, că avem de lucru. Doamne, vino că vreau să fac. Vreau să fac. Doamne, vreau să fac; vreau să fac voia Ta. Vreau să fac ce gândești Tu. Doamne, vino! Vino, vino și lucrează, că eu vreau să lucrez lucrul Tău. Vino și lucrează **lucrul Tău în mine**. Eu vreau să lucrez lucrul Tău în mine. Doamne, Doamne! Haide. Te înțelegi cu El. Doamne! Este palpitatea aceasta (în)continuu a inimii în acest: Doamne, hai să lucrăm astăzi, că eu cu Tine lucrez. Hai, Doamne, să lucrăm împreună astăzi. Ai *dorul* acesta, explozia aceasta. De duh al Binelui, la care îl chemi pe Dumnezeu să ia parte. Să ia parte Dumnezeu la căutarea ta de Bine. Hai, Doamne, că eu caut și am găsit ce e de făcut. Hai și lucrează cu mine. Ca să pot lucra perfect ce-am găsit, binele care l-am găsit, sondând în adâncul Tău care ești în mine, ca să-l pot lucra, haide cu mine. Hai, Doamne! Hai, Doamne! Hai, dragă — cum zicem noi numaidecât când ne trezim, către ai casei. Hai, dragă! Hai, dragă! Dragă-neoace, dragă-ncolo. Hai, dragă! Hai să facem. Hai să facem! Încontinuu ești cu atenția, cu dragă, dragă, dragă, să facem binele. Hai, dragă; dragă, haide. Așa îi zicem lui Dumnezeu: Doamne, Doamne, Doamne! (în taină) Vino, Doamne și LUCREAZĂ. Lucrează. Vino, Doamne, că am găsit. Am găsit ce să-ți dau de lucru, Doamne, după gustul Tău. După dorința Ta. Te vei bucura, Doamne, că eu am găsit să-ți dau de lucru. Ce realități dumnezeiești — acestea! Care se cuprind în această taină a rugăciunii lui Iisus Hristos: ca mărturisire de credință despre El, cum lucrează în noi, în care s-a încadrat, în care s-a înomenit, ca să ne îndumnezeiască. El a spus că se poate.*

Îmi îngăduiți să vă-ntreb ceva? La care să răspundeți în taină. Vă întreb: Ați înțeles ceva? Din ce-am voit să spun. Și din ce a fost intenția în slujirea preotească în toți anii și în toate clipele, cum este intenția preotească în sufletul preotului care cheamă pe Dumnezeu la lucru, că El e gata să se asocieze și să trezească toată omenirea să se-ncadreze în lucrul lui Dumnezeu. Ați înțeles, oare? Oare este careva care n-a-nțeles? Aș vrea să stau cu el, cât mai trăiesc, de vorbă toată ziua, până înțelegem bine-bine această taină mare pe care a spovedit-o Mântuitorul că o are El pe inimă: *Părinte, Mă fac în ei, Eu, inimă, Mă fac suflet în oameni*. Și noi să trăim cu acest suflet. Are cineva gustul acesta acum? După ce-am înțeles acest lucru. Oare este chiar în fiecare? ... Doamne, într-adevăr, de ce n-am știut până acum? De taina aceasta. De am avut atâtea treziri din somn, de atâtea ani, fără ca să am bucuria acestei realități: a **posibilului de a lucra dumnezeiește**, în ziua nenorocită — cum o gândim noi că începe în fiecare zi. Chiar, oare, ne putem pune problema? (Și) de dimineață încolo, când mă trezesc, să fac apel cu toată ființa mea: *Doamne!* Astăzi, vino la lucru la mine, că am pregătit un plan de a-ți înfățișa frumusețea binelui Tău în ceea ce eu astăzi am de gând să fac. Hai, vezi, Doamne, cât de frumos

m-am gândit eu astăzi să pot realiza acest frumos, Doamne. Hai, vino. (Chiar de) dimineată și toată ziua, în taină, luminos, pe dinăuntru, luminoasă să-ți bată inima în acest apel: Doamne, Doamne, ce frumos e, ce frumos e ce lucrăm noi! Ce frumos e ce lucrăm noi! Ce lucrezi Tu și cu mine, Doamne, ce frumos e! Ce frumos e, Doamne! Doamne, Doamne, ce frumos e! Și mă întreb eu atunci: unde ar mai încăpea răutatea? Unde ar mai încăpea răutatea, dacă acest lucru se pune în aplicare? Să ne punem problema: UNDE ar mai încăpea răutatea? Unde ar mai încăpea scoborârea de la gândirea dumnezeiască? Cum ne-am mai putea permite acest lucru?

... **n**e invită Dumnezeu. Haide, chemați-Mă la lucru. Chemați-Mă la lucru. Până când să tot aștept după voi să Mă chemați pe Mine? Să vă dați seama că Eu sunt în voi posibilitate reală de trăire perfectă? Până când să tot aștept, văzându-vă umblând bezmetici fără nici-un plan, fără nici-un gând, fără nici-o lumină, fără nici-un bine real în inima voastră, care e dată pentru a cuprinde duhul binelui? Până când să tot văd această inimă goală de interes pentru Binele Meu pe care îl am în voi pus la îndemână să-l realizați? Numai când a adus la El bolnavul acela pe care nu l-au putut ucenicii vindeca și l-au dus la Mântuitorul. Și zice: Până când să vă tot sufăr pe voi? Zice că: L-am dus la ucenicii Tăi, dar nu l-au putut vindeca. Până când să vă tot sufăr, ducându-vă în altă parte, să vă vedeți de viața voastră ducându-vă în altă parte?; faceți apel în altă parte, la altceva decât la Mine? Aduceți-l la Mine ca să fie viu. Ca să vieze. Aduceți-l la Mine. Până când să tot aștept după voi să veniți la Mine ca să se lucreze viața în voi? Asta-i numai un accent care l-a dovedit. La tot pasul, El suspina pentru acest lucru: De ce nu veniți la Mine ca să aveți viață? De ce nu veniți la Mine? Eu sunt viața. Eu, în tine, dac-ai ști tu, m-aș face izvor de apă vie — zicea către samarineanca aceea, aceea cu totulul-tot neatentă la viață, îi atrăgea atenția acestei risipite, acestui risipit suflet; îi atrage atenția acestui lucru mare: Eu m-aș face în tine, în tine izvor, izvor de nu ți-ar mai trebui să te duci nicăieri, nicăieri după căutare de bine. Dac-ai ști tu să faci apel la Mine. Și apelul acesta îl facem noi dimineată. Așteaptă Mântuitorul să facem apel la El. Să-L chemăm la lucru. Să-L chemăm să ne desfunde El izvoarele inimii din noi. Că-l avem în noi acest izvor. Să ni-l desfunde și să pornească Binele, să se reverse apă curgătoare, viață veșnică — zice Mântuitorul către samarineancă. Să se desfunde acest Bine dumnezeiesc în voi și să curgă (curgerea aceasta înseamnă un neîncetat de gând și de tensiune, de concepție, de bunăvoință). Mântuitorul socotește aceasta realitatea noastră. Aștia suntem noi! Eu, cu voi, lucrând. Asta suntem noi! Asta-i unimea noastră, taina noastră. Vom începe dimineată! Vom începe acest proiect când te trezești. I-a recomandat să-și facă rost fiecare de un ceas deșteptător anume, numai pentru asta. Ca să te trezească și să te întrebi: Ce-are ceasul? Că te trezești surprins că sună ceasul. Totdeauna parcă ți se sfarmă inima (așa cum din somn îl auzi). Și să sune ceasul și să-ți dai seama: A! Mă cheamă! Mă cheamă! Mă cheamă! Izvorul vieții din mine, mă cheamă la colaborare, mă cheamă la lucru, să-ncep. Să-ncepem marele Bine de care suntem capabili astăzi să-l realizăm. Astăzi. Ceasul. Să mă

zguduie. Știi, nu știu pe ce să pun mâna, grăbit, ca să pun mâna cu grijă; pe ce să pune mâna, nu știu la ce să mă gândesc, ca să mă gândesc cum trebuie să mă simt gândind dumnezeiește, să mă controlez, să nu-mi permit să gândesc altfel decât numai dumnezeiește, cum am înțeles din duhul Sfintei Evanghelii în care Mântuitorul își arată frumusețea gândirii dumnezeiești.

Nu vă e frică că vă țin până dimineata acum? Mie nu mi-i frică. E prea mare această Taină! M-ați chemat cu drag să fac o mărturisire de credință și am venit și o fac. Toată viața am urmărit să pot dibui această problemă, s-o pot desluși, s-o înțeleg cum a predat-o Mântuitorul, cum a lăsat-o înaintea de a muri: Părinte, Mă rog pentru aceștia să-i primești împreună cu Mine (pe oameni), să-i primești împreună cu Mine. Să Te uiți la ei ca la Mine. La Mine ca la ei, la ei ca la Mine. Și-mpreună, noi, Părinte, să lucrăm. Eu voi fi în ei să-i trezesc la dragostea Ta. Că Tu le-ai dat viață din dragoste. Eu sunt în ei să-i trezesc dimineata. Părinte! ... Părinte, eu asta voi face, îi voi trezi Eu. Eu. Eu îi voi trezi dimineata. Eu. Voi dormi la ei. Și-i voi trezi Eu. Ca să-ncepem lucrul Tău, Părinte! Să-l începem. În toată ziua. Eu mă fângăduiesc la acest lucru. A spus-o El. Părinte, Eu voi face asta: Voi fi în ei. Ca să fii Tu lucrând în tot ce lucrează ei. Eu. Îi voi pune la cale ca să Te accepte pe Tine lucrând în lucrul lor. El o spune înaintea de a se răstigni. Și, în acest duh, El acceptă moartea, acceptă să se sfințească, să se îndumnezeiască cu viața Tatălui pe care i-a și dat-o după, că L-a-nviat; L-a-nviat în stare de lucrare cu inima noastră împreună. Așa L-a înviat pe Mântuitorul. În stare de lucrare cu inima omenească. Dându-ne și nouă Învierea: de stare de lucrare dumnezeiască pe care s-o putem accepta și să ne fie drag s-o punem la cale, s-o dorim. Cum a stat Mântuitorul la taină, cu ucenicii, acolo, la Cina de Taină, până târziu, vorbindu-le de acest lucru — ce spun eu acum — în tot felul întorcea, și de-o parte și de alta, taina aceasta: Eu în oameni, oamenii-n Mine, Eu cu oamenii-n Tine, Părinte. Și le frământa cum frământă femeia ca să facă pâinea, aluatul acela ca să iasă viața, să iasă taina vieții din această frământătură care se va coace în accepțiunea ardorii, doririi de bine a lui Dumnezeu. Se coace inima noastră, se face pâine, în acest duh de tensiune, de a nu uita în toată clipa de bine, de binele omului. La Cina de Taină, cum stăm noi aici-așa, stătea cu cei 11 ucenici și le tot spunea: Acuma nu mă veți înțelege voi, dar Eu mă duc, voi muri, dar voi învia și după Înviere Eu voi trimite Mângâietorul — Duhul adevărului, care să vă dumi-rească, să vă convingă că Eu voi fi în voi. Voi nu mă vedeți. Dar după Înviere, Eu voi fi în voi. Și pe Duhul îl voi trimite ca să vă trezească la realitate, să vă spună, să vă arate că Eu sunt în voi Viață. Și să nu umblați aiurea după alte surse de viață. Să mă căutați pe Mine în voi, înviat. A spus: Eu voi trimite pe Duhul adevărului. De aceea zicem în rugăciunea noastră Împărate ceresc: Mângâietorule, Duhul adevărului; ne adresăm tocmai Lui ca să ne dezmeticească din somnolența neștirii, uitării, de destinația noastră de a fi viață dumnezeiască în viața noastră. Le-a tot spus, le-a tot spus, le-a tot spus, până când: Hai să mergem acum — de la un loc, de la o vreme, zice: Hai să ne ducem. A sosit ceasul, și s-a rugat cu sudori de sânge în grădina Ghetsimani... ■

(C.F.)

Sfântul Munte Athos în spiritualitatea ortodoxă

Arhim. Visarion Joantă

Sfântul Munte Athos este un teritoriu grecesc situat pe una din cele trei peninsule care se prelungesc ca trei degete în Marea Egee, având o lungime de 40 km și o lățime cuprinsă între 8–18 km. Întreaga peninsulă este străbătută de un lanț muntos, care pornește de la o altitudine cuprinsă între 0–2033 m, vârful cel mai înalt numindu-se Athos. Cu excepția vârfului Athos, întreaga zonă este acoperită de pădure și vegetație care creează o atmosferă pitorească de odihnă și contemplație.

În antichitate, înainte de era creștină, peninsula era locuită de locuitori originari din Tracia, care în decursul vremii au întemeiat mici orașele pe malul peninsulei și în interiorul ei. Dovadă sunt numeroasele monede, inscripții și resturi de capitelluri, mărturie a unei culturi civilizate și a unei religii politeiste, care pot fi văzute în diferite muzee ale mănăstirilor.

Cu timpul, în urma numeroaselor războaie, locuitori au părăsit peninsula iar micile orașe s-au ruinat.

În secolul al VII-lea au sosit pe muntele Athos primii călugări, veniți din Orientul Mijlociu și din Egipt, datorită invaziei arabe.

În anul 885 împăratul bizantin Vasile I dă un decret prin care Muntele Athos este recunoscut ca loc de viață călugărească. Întemeietorul monahismului organizat este considerat Sf. Athanasie Athonitul, care cu sprijinul împăratului bizantin Nichifor Focas (963–969) a întemeiat prima mănăstire numită *Marea Lavră* (962–963). Câțiva ani mai târziu, împăratul bizantin Ioan Tzimisches decretă, în anul 972, primul statut constituțional, prin care se recunoaște Muntele Athos ca stat monastic independent, cuprinzând sihăstri, schituri și mănăstiri. Faima Sf. Athanasie Athonitul a atras îndată multe personalități importante din rândul clerului, oameni de cultură și chiar membri de la casa imperială.

Prin secolul al X-lea încep să se stabilească la Muntele Athos primii călugări proveniți din diverse țări: bulgari, ruși, georgieni, care au început să construiască noi mănăstiri, conferindu-i Muntelui Sfânt un caracter ecumenic, ca și cum acesta ar fi centrul religios-spiritual pentru întreg creștinismul ortodox, întemeindu-se noi mănăstiri: Vatopedu, Iviron, Dochiaru, Xenofontos, Filotheu etc.

În perioada dominației puterilor din

Europa Centrală și Occidentală, începând cu anul 1204, Muntele Athos a suferit multe jafuri, mai ales din partea cruciaților, care s-au sfârșit pe la anul 1222 când împăratul Epirului Teodor Comnenul a eliberat Macedonia.

În secolul al XIII-lea și al XIV-lea în muntele Athos se simte o puternică influență bulgară și sârbă, mai ales în timpul domniei regelui sârb Ștefan Dușan care a ajutat mult mănăstirile Hilandaru și Marea Lavră. Prezența românească la Muntele Athos a început să se remarcă în a doua jumătate a sec. al XIV-lea când domnitorul român Nicolae Alexandru Basarab și fiul său Vladislav I au refăcut din temelie mănăstirea Cutlumuș. În această perioadă se înmulțesc foarte mult numărul așezămintelor monahale care sunt în strânsă legătură cu Patriarhia de Constantinopol. Important pentru această perioadă este *mișcarea isihastă* inițiată de Sf. Grigorie Palama, ajuns apoi episcop al Tesalonicului. Mișcarea isihastă a avut un rol foarte important în spiritualitatea ortodoxă, promovând rugăciunea și contemplația într-o atmosferă de liniște dată de mediul natural, prin care omul ajunge la desăvârșire și comuniune cu Dumnezeu prin energiile dumnezeiești necreate, izvorâte din Ființa Dumnezeiască, dar distincte de aceasta.

Căderea imperiului bizantin la anul 1453 și instaurarea puterii imperiului otoman în Peninsula Balcanică a creat multe dificultăți creștinismului ortodox, deci și Sf. Munte Athos. Birurile impuse de turci erau tot mai mari. În toată această perioadă (până la începutul secolului nostru) domnitorii români din Moldova și Tara Românească a ajutat nespuse de mult întreaga Ortodoxie. Se pot vedea până astăzi, aproape la toate așezămintele de la Muntele Athos până la Ierusalim și chiar Muntele Sinai, mărturii palpabile și documente care atestă aceste ajutoare (Vezi **Pr. Dr. Teodor Bodogae, Ajutoarele românești la Muntele Athos**). Datorită ocupației otomane foarte mulți călugări s-au retras din marile mănăstiri prin diferite peșteri și ascunzișuri, întemeind mici așezăminte monahale. Aceasta a făcut ca marile mănăstiri să intre într-o perioadă de degradare materială și spirituală.

Pe plan teologic și duhovnicesc trebuie amintit faptul că pe la jumătatea

secolului al XVIII-lea a fost înființată la mănăstirea Vatoped *Accademia Ecclesiastica Athoniade*, al cărui rector a fost Eugenio Vulgaris. Majoritatea călugărilor au considerat această instituție teologică ca a introdus idei inovatoare, străine tradiției bisericești, și numai după 7 ani de la înființare a fost trecută sub administrația unor teologi conservatori Cavescolibitis (1713–1784) și Atanasie Pari (1722–1813).

Pe perioada ocupației otomane a crescut numărul călugărilor din rândul altor popoare ortodoxe: ruși, bulgari români, sârbi etc., care au înființat alte mănăstiri ca Zografu (bulgari), Hilandar (sârbi), Pantelimon (ruși), schitul Sf. Ilie (ruși), Sf. Andrei (ruși), Schitul Prodromul (român). Trebuie amintit faptul că românii au căutat ca să obțină statutul de mănăstire dar nu au reușit datorită opoziției călugărilor greci. În 1824 se reorganizează *Accademia Athoniade*, funcționând până astăzi (ca seminar la Karies – capitala Sf. Munte). În vechime în Muntele Athos viețuiau câteva zeci de mii de călugări.

Astăzi Sf. Munte e recunoscut ca provincie autonomă a statului grec prin Constituția din 1924, iar din punct de vedere bisericesc este subordonat Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol.

Organizarea administrativă

Sf. Munte se bucură de o autonomie administrativă, având capitala la Karies unde își are sediul guvernatorul statal al Muntelui Athos, ca reprezentant al Ministerului de externe grec. Din punct de vedere spiritual depinde de Patriarhia de Constantinopol. Puterea legislativă este exercitată de Sfânta Comuniune (Chinonita) care e formată de cei 20 de stareți ai mănăstirilor și care se reunesc de două ori pe an, prezidată de starețul mănăstirii *Marea Lavră*. Puterea executivă este exercitată de Sfânta Epistasia formată din 4 reprezentanți ai celor 20 de mănăstiri.

Conform Constituției, Sf. Munte se bucură de unele facilități și are anumite reguli speciale ca: este scutit de orice taxă și impozit; femeile nu au voie ca să intre în Sf. Munte; intrarea în Muntele Athos este permisă numai cu aprobarea Patriarhiei de Constantinopol; este interzisă consumarea de carne (cu excepția peștelui). Din punct de vedere administrativ, conform constituției, fiecare dintre cele 20 de mănăstiri este independentă, având un anumit teritoriu. Pe teritoriul fiecărei mănăstiri se găsesc mai multe schituri, colibe (mici așezări monahale cu 2-3 călugări) și sihăstirii (unde se nevoiesc cei mai îmbunătățiți călugări și cei mai bătrâni).

Primirea ca viețuitor în Muntele Athos este de la 18 ani în sus. Cine dorește viață monahală face o declarație în fața starețului sau egumenului. Este supus unei ispitiri canonice de un an, fiind primit în rândul fraților începători. Apoi este făcut rasofo. Dacă dă dovadă de vocație este făcut călugăr printr-un ceremonial, care constă într-un interviu dat în fața comunității. Cei mai virtuosi pot deveni schivnici, adică se supun unei nevoițe monahale foarte aspre de rugăciune, post și meditație. Numărul acestora este foarte mic, și pentru viața lor îmbunătățită sunt foarte căutați de credincioși care doresc o îndrumare spirituală.

Viața monahală în Sf. Munte Athos

Cele 24 de ore ale zilei sunt împărțite în trei părți: 8 ore de rugăciune, 8 ore de lucru și 8 ore de odihnă. În duminici și sărbători programul de rugăciune ajunge până la 10-12 ore, deoarece se face slujbă cu priveghere, cântându-se pe tradiționala muzică psaltică de către călugări care au o voce deosebită, adeseori organizați în coruri. Rugăciunea începe în jurul orei 3 dimineața cu slujba Miezonopticii, Utrănici, Ceasul I, Ceasul 3, Ceasul 6 și Sf.

Liturghie. Imediat după slujbă toți cei prezenți se duc în Trapeză (sala de mese) unde se servește micul dejun. După servitul mesei fiecare călugăr are ascultarea sa

(o muncă exercitată de fiecare după posibilitățile și puterile sale): paraclisier, bibliotecar, grădină, bucătărie, primirea oaspeților etc. Nu există masă de prânz. Seara la ora 18 începe slujba de seară cu Ceasul 9 și Vecernia. După slujbă se trece din noua în trapeză (sala de mese) și se servește masa de seară (mai consistentă). În timpul servirii mesei se citește din Sf. Scriptură, Sf. Părinți sau alte cărți folosite. Prezența la masă este în ținută în care a fost la slujba în biserică, deoarece trapeza este socotită ca al doilea lucru important din viața monahală, servirea mesei fiind socotită o liturghie după liturghie.

Bateria toacei înainte de fiecare slujbă vrea să aducă aminte călugărului și pelerinului, care spontan se află într-o mănăstire, că a venit ora în care el trebuie să-și descopere (dovedească) darul pe care Dumnezeu i l-a dat și că e gata a se prezenta înaintea lui Dumnezeu. În tradiția duhovnicească a Muntelui Athos călugării au convingerea că mântuirea sufletului se realizează numai prin comuniunea mistică personală cu Dumnezeu, dobândită prin rugăciune, muncă, contemplație, asceză, luptă împotriva ispitelor și dobândirea dragostei cu Dumnezeu și cu semenii. Ei sunt păstrătorii unei tradiții spirituale de aproape 2000 ani, tradiție care nu a cunoscut reformele Evului Mediu din Biserica Occidentală, care a dus la tot felul de contrareforme, dând naștere la tot felul de grupări și secte religioase. Teama de a nu pierde această tradiție îi face pe viețuitorii Sf. Munte Athos ca să fie, uneori, foarte consecvenți și nereceptivi la tot ceea ce ar putea duce la diminuarea acestei spiritualități (nu vor ca să se asfalteze drumurile, să se introducă curentul electric, nu se permite intrarea prea multor vizitatori etc). În prezent, în Muntele Athos viețuiesc peste 1500 de călugări, din care 150 sunt de origine română. Majoritatea românilor sunt grupați în jurul schiturilor Prodromul, Sf. Gheorghe Colciu și Lacu.

În tradiția Sf. Munte se spune că,

atunci când Apostolii au tras la sorți pentru a vedea în ce parte trebuie să meargă pentru a predica Evanghelia, Maica Domnului a vrut ca să participe și ea la această misiune. Maicii Domnului i-a căzut ca sorți provincia Iberia. Pregătindu-se pentru a merge în acel loc i s-a arătat Arhanghelul Gavriil, care i-a spus că Mântuitorul Iisus Hristos care s-a născut din ea l-a trimis să-l spună să nu meargă în acea provincie, ci în peninsula macedonă numită *Athos*, care va fi iluminată de dânsa. La sosirea Maicii Domnului la poalele Muntelui Athos se auzi vuietul unui cutremur și un strigăt al idoloilor care zicea: Oameni ai lui Apollo (zeul mărilor) mergeți pentru a întâmpina pe Maica Domnului. Locuitorii peninsulei atonite au mers cu toții la mare, au întâmpinat pe Maica Domnului care era împreună cu evangelistul Ioan. De la ei au aflat despre Mântuitorul Iisus Hristos. Atunci Maica Domnului impresionată de acest loc a rostit o rugăciune de binecuvântare zicând: *Dumnezeu meu, binecuvintează acest loc și trimite asupra lui mila Ta cea bogată și păzește-l până la sfârșitul veacului*. La această rugăciune Dumnezeu îi răspunde: *Așa să fie precum ai dorit tu. Ei să păzească poruncile mele și se vor mântui*. Datorită acestui fapt Muntele Athos se mai numește și *Grădina Maicii Domnului*, ea fiind socotită stareța și proteCTORA Sf. Munte.

În bisericile, muzeele și bibliotecile mănăstirilor Muntelui Athos se pot vedea vestigiile unei culturi și civilizații de înaltă ținută duhovnicească, motiv pentru care merită efortul și sacrificiul oricărui slujitor al bisericii și al oricărui credincios de a face un pelerinaj la aceste locuri pentru a lua binecuvântare, a se întări duhovnicește, a medita asupra rostului vieții și a-și da seama că îmbunătățirea vieții religioase-morale și dobândirea comuniunii cu Dumnezeu, cu Maica Domnului și cu toți sfinții, se poate realiza și în condițiile specifice acestui loc binecuvântat de Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE

Monte Santo — Il giardino della Madonna, Ed. Rekos, Tesalonic, 1999.

Schitul românesc Prodromu din Muntele Athos — Ghid îndrumător pentru pelerinii români, 1998.

Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, *Ajutoarele românești la locurile sfinte*, Sibiu, 1940.

Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II și III, București 1980 și 1981.

Prof. lect. dr. Vasile PETRICA

SCYTHIA MINOR (DOBROGEA), ÎN SEC. IV, LEAGĂN AL „BIBLIEI GOTICE” ȘI AL MARTIRAJULUI SF. SAVA GOTUL

Este bine știut că până la moartea lui Traian (11 august 117), popoarele migratoare n-au îndrăznit să se atingă de Dacia, exact cum s-a exprimat istoricul A. D. Xenopol: „Teama de Traian era cel mai bun scut al provinciei Dacia”. După moartea lui menținerea teritoriilor ocupate constituia o problemă. Cei care au atacat frecvent Dacia au fost goții. În anul 271 d.Hr. a avut loc retragerea armatei și a administrației romane din Dacia în sudul Dunării, fiind cunoscută sub denumirea de *retragerea aureliană*. Aici însă intervine o precizare în sensul că „dacă Dacia a fost părăsită, aceasta s-a făcut, nu din pricina că a fost răpită de barbari din mâinile romanilor, ci pentru a scăpa restul imperiului răsăritean de pustiri nemăpomenite; ca o nadă anunțată în gura unei hoite de lupi hămesii, care să mai înlățească goana lor omorătoare după sania încălecată de călători” (*Istoria românilor din Dacia Traiană*, p. 215).

Retragerea nu s-a făcut în pripa unui război, ci s-a realizat organizat în timp, astfel „ea pare să fi avut două faze: întâi s-au retras legiunile din partea nordică a provinciei, din Transilvania. Aceasta s-a întâmplat la finele anului 271 sau la începutul anului 272. Apoi în primăvara lui 275, s-au retras și din Banat și Oltenia, peste Dunăre, păstrând doar câteva puncte întărite pe țărmul stâng (Dierna, Drobeta, Sucidava etc.). Pentru a acoperi oarecum în fața opiniei publice, părăsirea Daciei Traiane, pentru a nu se zice că imperiul numără o provincie mai puțin, Aurelian a înființat o nouă Dacie, cu numele său, pe țărmul drept al Dunării, între cele două Moesii. (...) Dacia Aureliană a fost împărțită, chiar din primele timpuri, în două (...) și anume: Dacia ripensis, cea vecină cu malul (ripa, în latină), având capitala Ratiaria (azi Arcar) și Dacia mediterranea, spre miazăzi, cu capitala Serdica (azi Sofia)” (Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, p. 140).

Ideea ce s-a răspândit în mod fals că deodată cu retragerea armatei și a administrației s-a retras și populația, a pornit de la panegiristul lui Aurelian, Flavius Vopiscus, care voia să scadă din vina împăratului pentru pierderea Daciei. Într-una din scrierile sale el consemnează că Aurelian ar fi retras și populația în sudul Dunării. Netemeinicia acestor afirmații se constată numai din două cuvinte, așezate în scrierea sa, și anume că văzând „Moesia pierdută”, ce rost mai avea vreo încercare de salvare. De altfel acesta (autorul) nu avea în vedere atât adevărul acelor timpuri, ci o situație cu totul specială. „În ciuda pretenției de a fi cercetat arhive, de a fi cules informații în familia lui Aurelian chiar, cu toate scrisorile pe care le intercalează și care au fost dovedite ca neautentice, Flavius Vopiscus nu este decât un compilator din epoca lui Constantin. (...) Dar pasajul însuși care privește evacuarea totală nu se află la locul său,

acolo unde este vorba de acțiunile militare ale lui Aurelian, ci este amestecat cu alte evenimente și situații. Trebuie să admitem că este vorba numai de o notă marginală oarecare pe care un copist de mai târziu a introdus-o în text. Fără doar și poate, numai ea nu e de ajuns pentru a admite acest fapt cu totul aparte, precum că Imperiul ar fi transportat dincolo de un mare râu o întreagă populație” (Nicolae Iorga, *Locul românilor în istoria universală*).

Cât de falsă este această teorie se poate ușor constata întrucât este știut că goții n-ar fi putut rezista într-un deșert nepopulat, deoarece ei trăiau în tabere militare. Or într-o asemenea situație neavând hrană nu avea nici un rost lupta lor pentru cucerire. Ei au fost cei care încă cu mult înainte de retragerea lui Aurelian au atacat Dacia, asociindu-și în această direcție și pe carpo-daci. O logică minimă ne spune că fără perspectiva unui profit nu se pomesc războaie de cotorpire. În consecință, putem aprecia ca fiind relevantă afirmația că „Părăsirea Daciei n-a fost decât un transfer de populație, ci un transfer de autorități” (P. P. Panaitescu, *Introducere la istoria culturii românești*, p. 58).

Fiind popor de origine germanică, goții au descins din Peninsula Scandinavică și au ajuns pe pământul Daciei prin cele două ramuri ale lor, respectiv ostrogoții (partea răsăriteană) și vizigoții (cei din partea apuseană). S-au așezat aici pe la sfârșitul veacului III și începutul celui de al IV-lea. Părăsirea Daciei de către Aurelian s-a făcut dintr-un calcul exact, așa cum s-a spus că Traian a cucerit Dacia pentru a-și asigura pacea în imperiu prin așezarea unei santinele la graniță, iar Aurelian a cedat-o pentru a putea consolida liniștea imperiului.

Cu toate acestea, romanii nu s-au împăcat niciodată cu situația dată întrucât este știut că în mai multe rânduri i-au atacat puternic pe goți. E acțiunea militară creată împotriva lor de Constantin II, fiul lui Constantin cel Mare (332) și războiul dus de Valens (367 și 369), pulei cu care el însuși a pierit într-o asemenea confruntare.

Data fiind conviețuirea lor cu dacii, într-o perioadă de o sută de ani, goții n-au avut nici o influență asupra lor. „Nu sunt deloc cuvinte gote în românește, toate eforturile făcute pentru a le descoperi au rămas deșarte, cu toate că nu există provincie colonizată de barbari unde aceștia să nu fi lăsat, contopindu-se cu populația, elemente ale limbii lor, mai mult ori mai puțin numeroase. Ar fi așadar, în ceea ce privește Dacia, un caz unic absolut inexplicabil (...) O colaborare care ar fi rămas atât de sterilă pentru cea mai mică încercare de sinteză este

așadar total inadmisibilă” (Nicolae Iorga, *op. cit.*, p. 54). Există totuși o referire la limba gotă și ea aparține lui Bogdan Petriceicu Hașdeu care pretindea să fi găsit un corespondent, consemnând: „S-ar putea găsi ca elemente gotice în românește, cuvântul hot format din Goț prin aspirarea lui g în h...” (A. D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, p. 17). Dar și etimologia acestui cuvânt îl consideră drept *improbabilă*. De altfel viziunea lui s-a dovedit realită întrucât ultimul dicționar la acest cuvânt consemnează „etimologie necunoscută”.

Aici se impun câteva clarificări. În primul rând, cei care au susținut fanteziile lui Vopiscus au adăugat și aceea că, dat fiind că limba noastră nu posedă elemente lingvistice din limba gotă, este semn că în timpul prezenței lor în Dacia populația de aici lipsea. Lucrurile însă prezintă un alt aspect întrucât „septele fiind restabile conform adevărului istoric, lipsa de gotisime în limba română, este tocmai dovada cea mai bună că daco-romanii, nu au părăsit niciodată vechea lor patrie, Dacia lui Traian” (A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 19). Explicația care elucidează așa-zisa necunoscută este că întrucât hunii i-au zdrobit pe goți în 376, aceștia au pornit în sudul Dunării, ori presupunând că dacă locuitorii Daciei ar fi fost acolo, conviețuirea lor liberă, debarasată de conveniențe ar fi dus la împrumuturi lingvistice, exact cum s-a întâmplat cu bulgarii, întrucât „limba bulgară de astăzi, dezvoltată tot în Moesia, prezintă câteva urme netăgăduite de elemente gotice în ea, precum și limba gotică la rândul ei înfățișează urme de împrumut slavă” (A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 18).

În afara de toate acestea este știut că în perioada de care ne ocupăm, procesul de romanizare pe teritoriul Daciei continua, la aceasta contribuind „menținerea cetăților imperiale de pe malul stâng al Dunării, predominarea economiei romane cu moneda ei în toată Dacia, existența podului de piatră peste Dunăre și rețeaua șoselei către Transilvania... Faptul că populația din Dacia vorbea limba latină, i-a îngăduit să păstreze legături neîntrerupte cu populația de aceeași limbă din sudul Dunării, pentru că Moesia Superior, Dacia Ripensis și Mediteranea, Dardania, Preavalitania, care făceau de prefectura Illyricului, Moesia Inferior și Scythia Minor, care făceau de prefectura Orientului (dieceza Tracia), erau, cu excepția unor orașe, teritorii de limbă latină” (Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, p. 95–96).

Încreștinarea goților. Goții au ajuns în teritoriul Daciei venind din nordul Mării Negre din silvostepa dintre Nistru și Don, unii dintre ei fiind deja creștini, dar majoritatea erau păgâni, având ca zeu pe Odin.

Desigur că aici creștinismul lor s-a amplificat dat fiind că în desele lor incursiuni luau prinză captivi și pe unii creștini. Întrucât la sinodul I ecumenic participă episcopul Teofil „al Goției”, trebuie să admitem că așa s-au denuțit ei aici, deși atunci când abordăm lucrurile

în sensul pe care-l prezintă existența unui popor, „*Gothia n-a existat niciodată*” (N. Iorga, *op. cit.*, p. 53). Aceasta și pentru că romanii n-au acceptat ideea de a pierde Dacia fapt ce i-a determinat ca, în anul 323, Constantin cel Mare să sosească aici și să-i bată pe goți, obligându-i să elibereze pe prizonieri.

Prezența în aceste locuri a călugărului eretic *Audius*, sosit aici în exil, pe timpul împăratului Constanțiu II (337–361), a determinat construirea unor mănăstiri audiene și hirotonirea unui oarecare *Uranius*, urmat și de un localnic, *Sihennus*. „După moartea acestora, nu știm nimic despre audienii din nordul Dunării. Probabil au părăsit secta sau au fost alungați de aici în timpul persecuției regelui got *Athanasius*” (Pr. prof. dr. M. Păcurariu, *op. cit.*, p. 96).

Ulfilă. Este cunoscut în istorie sub numele *Ulfila*, *Ulfilas* sau *Urtilas*. Familia lui se trăgea din mediu grecesc, din Capadocia. A văzut lumina zilei în jurul anului 310 și a învățat pe lângă gotă și limba greacă și latină. A fost preot și la 30 de ani a devenit episcop, fiind hirotonit în 341, de către semianianul Eusebiu al Nicomidiei, cu prilejul sinodului semianian din Antiohia, ținând legătura cu cei care l-au hirotonit. „*Odată ales episcop, Ulfila se dedică cu însoțire propovăduirii lui Hristos, mulți alesi ca numeroși goți erau încă păgâni. Așa sa pastorală a constituit-o ceea ce documentele vremii califică drept «Romanica»*” (Mitropolit Nicolae Corneanu, *Studii patristice*, p. 246).

Luând drept model alfabetul grec și latin, Ulfilă și-a creat un alfabet propriu, numit gotic, și traduce Biblia în limba gotică. În traducerea s-a auzit n-a găsit corespondentul got, a apelat la cuvintele grecești și latinești. „*Latinesmele Bibliei sale nu trebuie să le atribuim numai științei lui de latină; dacă le-a trecut în Biblie și în cărțile de slujbă, înseamnă că le presupunea înțelese și de credincioșii săi goți. Aceștia însă nu le-au învățat din cărți, ci de la conlocuitorii români*” (Istoria Bisericii Române, p. 58). De altfel, este știut că el predica și în latinește. Regele Athanasius s-a arătat ca un opoent al creștinilor și drept urmare, în 348 a pornit o prigoană împotriva conaționalilor săi creștini, pe care-i bănuia că erau în favoarea bizantinilor, dată fiind adeziunea lor la aceeași credință. Datorită acestei situații Ulfilă pleacă în 348 în sudul Dunării, cu un grup de susținători, la care se adaugă mai mulți creștini, spre a scăpa de persecuții, fapt ce duce la întărirea relațiilor dintre nordul și sudul Dunării, respectiv a romanității dunărene. Din Nicopole trimite misionarii îndeosebi în Dacia. Aici termină de tradus „*Biblia gothică*”. Din Biblie scoate cărțile Regilor întrucât avea teama că prin citirea lor în goți ar putea să se renască pomenile războinice. Și-a desfășurat activitatea în aceste locuri timp de 40 de ani în gotă, latină și greacă. A trecut la cele veșnice în 381. În 370–372 Athanasius a început o nouă persecuție împotriva creștinilor, timp în care a fost martirizat Sf. Sava Gotul, ale cărui oseminte le-a cerut Sf. Vasile cel Mare

întrucât sfântul era de origine capadocian.

La intervenția lui Ulfilă a încetat persecuția lui Athanasius care și el la rândul lui a trebuit să părăsească Dacia și în grabă fiind a părăsit tezaurul de la Pietroasa, „cloșca cu pui”, pe care a îngropat-o lângă Buzău, aflându-se și o inscripție runică: „*Gutani o vi hailag, (al goților stăpân ereditar)*” (Mitropolit Nicolae Corneanu, *op. cit.*, p. 248). În 376 goții sunt zdrobiți de huni, ei neavând nici o șansă, trec în sudul Dunării.

Sfântul Sava Gotul (334–372). Sfântul Sava Gotul este o creație a creștinismului din Scythia Minor și a fost martirizat într-una din persecuțiile lui Athanasius din 372. Date despre el avem dintr-o epistolă a Bisericii din Goția, care a însoțit moaștele lui trimise la cererea Sf. Vasile cel Mare, care se numește „*Scrisoarea Bisericii din Goția către Biserica lui Dumnezeu care se află în Capadocia și comunităților de pretutindeni ale Bisericii universale*” (*Actele martirice*, p. 319–328).

Din cele ce cunoaștem era grec și de loc capadocian, și probabil va fi provenit dintr-o familie luată captivă din Capadocia de goți, trăind o viață de aleasă sfințenie, în rugăciune, post și cercetare a bisericii. A rămas neînduplecat în fața ademeniilor de a se închina zeilor, prin mănecarea de carne jertfită lor, răspunzând totdeauna cu mult curaj și înțelepciune creștinească, ca într-o oarecare împrejurare, când a zis: „*Dacă cineva va mânca din cărnurile acelorora, acesta nu poate să fie creștin*” (*Acte martirice*...). Când a fost ca să se jure locuitorii „*Goției*” că nu sunt creștini, el a afirmat: „*Pentru mine să nu jure nimeni, căci eu sunt creștin*”. Împrejurare în care citim că „*sătenii, ascunzându-i pe ai lor, au jurat că în satul lor nu se află nici un creștin, fără numai unul*”.

La o interpelare despre averea ce o posedă, aflându-se că n-are nimic în plus de haine, persecutorii au spus: „*Un astfel de om nu poate nici să fie de folos, nici să vatem*”. Dorind să petreacă Paștile cu un preot, pe nume *Guthibicas*, din pricina persecuțiilor, în drum spre el, „*i s-a arătat un bărbat foarte mare și luminos la înfățișare, care i-a zis «Întoarce-te și mergi la preotul Sansala»*”. Acesta se afla în *Romania* (Imperiul roman de răsărit).

A petrecut Paștile cu preotul Sansala, dar în a treia noapte după Paști au năvălit persecutorii, „nelegiuți”, și i-au legat și arestat pe amândoi, purtându-i prin văi împădurite și bătându-i cu nuiele și bice. După refuzul de a mânca din cărnurile jertfite idolilor, i-au legat un lemn după gât și l-au aruncat în râul Buzău, în timp ce le dădea slavă lui Dumnezeu, așa cum se scrie în actul său martiric: „*săvârșindu-se astfel prin lemn și prin apă, el a păstrat curat semnul mântuirii, fiind de 38 de ani*”.

„*După aceea, neîgăsiți, scoțându-l din apă, l-au lăsat neîngropat și au plecat. Dar nu s-a atins de el nici un fel de câine, nici vreun fiară sălbatecă, ci trupul lui a fost ridicat de frați și îngropat*”.

Aflând de martiriul lui, Sf. Vasile cel Mare, s-a adresat lui Junius Soranus, care era guver-

natorul Scythiei Minor, rugându-l să-i trimită moaștele sfântului. I s-a îndeplinit dorința însoțindu-l de o scrisoare intitulată *Scrisoare a Bisericii lui Dumnezeu din Goția către Biserica lui Dumnezeu care se găsește în Capadocia și către toate Bisericile locale ale Bisericii universale*. „*Redactată în limba greacă, aceasta este prima lucrare care se păstrează, scrisă pe teritoriul țării noastre*” (Pr. prof. dr. M. Păcurariu, *op. cit.*, p. 101).

Moaștele cu scrisoarea (martiriul), au fost duse mai întâi în „*Romania*” care nu era alta decât Scythia Minor, având capitala la Tomis și unde era episcop, încă din 369, Bretanion, fiind posibil ca el însuși să fi fost autorul scrisorii, Sfântul Sava fiind, probabil, un eparhiot de al său. Există și opinia că autorul ar fi chiar preotul Sansala care a cunoscut foarte bine viața Sf. Sava Gotul, fiind pe deasupra și martor al martiriului lui, și a fost cel mai în măsură să scrie minunata scrisoare redactată în stil *aghiotic*.

Sf. Vasile cel Mare a răspuns prin trei scrisori, numerotate 155, 164 și 165, publicate în *Colecția Migne* (t. XXXII), unde își exprimă starea de mare afecțiune pentru primirea moaștelor sfântului, afirmând: „*Mi s-a părut atunci că m-am întors la timpurile de la început, când înflorea Biserica lui Dumnezeu, încredințată în credință și unite prin dragoste, așa cum într-un trup există o singură respirație a diferitelor membre*”. Pe Sf. Sava îl denumește „*un martir al adevărului, care curând a primit coroana dreptății*”, sau „*un martir care s-a întors acasă de la sbarbarii de dincolo de Istru*” (Pr. prof. V. Gh. Sibiescu, *Legăturile Sfântului Vasile cel Mare cu Scythia Minor*, p. 146–159).

Este serbat în Biserica noastră la 12 aprilie.

BIBLIOGRAFIE

1. Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, Editura Institutului Biblic, București, 1980.
2. *Actele martirice*, col. P.S.B., vol. 11., Editura Institutului Biblic, București, 1982.
3. A. D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. II, ediția a III-a, Editura Cartea Românească, București.
4. Nicolae Iorga, *Locul românilor în istoria universală*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1985.
5. *Istoria Bisericii Române*, vol. I, manual pentru Institutele teologice, Editura Institutului Biblic, București, 1957.
6. Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, Editura Albatros, București, 1971.
7. Mitropolit Nicolae Corneanu, *Studii patristice*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1984.
8. Mitropolit Nicolae Corneanu, *Pătimirea Sfântului moine Sava Gotul, «Mitropolia Banatului»*, Anul XXII, Nr. 4–6, 1972.
9. Epifanie, Episcopul Buzăului, *Sfântul Moine Sava Gotul*, în vol. *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*, Editura Institutului Biblic, București, 1987.
10. Pr. prof. V. Gh. Sibiescu, *Legăturile Sfântului Vasile cel Mare cu Scythia Minor (Dobruja), «Ortodoxia»*, Anul XXXI, Nr. 1, 1979.
11. P. P. Panaitescu, *Introducere în istoria culturii românești*, Editura Minerva, București, 2000.

ROMUL VICTOR LADEA

— O sută de ani de la nașterea marelui sculptor cărășan —
(1901–1970)

În panteonul marilor personalități culturale izvorâte din mirificul ținut al Văii Carașului, de departe se înscrie și imaginea statuară a marelui sculptor cărășan **Romul Ladea**, de la a cărei naștere s-au împlinit în luna lui iulie o sută de ani.

Cei care au cunoscut bine acest colț de țară au remarcat întotdeauna frumusețea tradițiilor locale, dar și un anumit tip de civilizație, dovedită în timp de prezența vechilor școli în dulcele grai românesc, de vestitele coruri și fanfare, de portul popular, bogat și variat în culori, de casele gospodariilor, multe dintre ele împodobite cu cărți, adevărate mărgăritare în calea nemuririi. Din aceste case au văzut lumina zilei bărbați destoinici în lupta pentru emancipare socială și culturală, apoi redutabili condeieri țărani și, nu în ultimul rând, vestiții cioplitori în lemn și piatră.

Într-o astfel de lume s-a născut în ziua de **17 mai 1901**, în satul *Jitin*, sculptorul **Romul Victor Ladea**. Deși părinții lui locuiau în *Ticvaniul Mare*, **Romul Ladea** s-a născut la *Jitin* — sat vecin cu *Ticvaniul Mare* —, unde tatăl său, *Gheorghe Ladea*, era angajat la un bogătaș al satului, purtând de grijă pădurilor și țigăriei pe care acesta le avea în proprietate. Mama viitorului artist, *Eva Ladea*, îi aducea adeseori de mâncare soțului ei; așa s-a întâmplat că **Romul Ladea** s-a născut la *Jitin*, unde sorocul vieții a hotărât venirea sa pe lume.

Tatăl, *Gheorghe Ladea*, era un bun gospodar, un țăran cu știință de carte, având acasă o frumoasă bibliotecă personală, ca de altfel majoritatea țăranilor frunțași din Banat. A făcut parte din Societatea culturală „Armonia” din *Ticvaniul Mare*, având un rol important în trupa de teatru a acestei societăți culturale. De la tatăl său, sculptorul **Romul Ladea** a deprins de mic dragostea de carte, de cultură, pasiuni constante care l-au însoțit pe tot parcursul vieții sale.

Mama, *Eva Ladea*, l-a crescut cu multă grijă și dragoste, sădindu-i în suflet frumoasele virtuți ale frunțașilor cărășeni: dragostea, omenia, înțelepciunea, încrederea în semeni și, mai ales, credința în Dumnezeu.

Familia **Ladea** a avut parte de doi copii: *Toma* și **Romul**. Cel mare, *Toma*, după absolvirea școlii primare de la *Ticvani*, a urmat cursurile liceale din *Caransebeș* și *Beiuș*, unde și-a luat bacalaureatul. După terminarea liceului a plecat pe front în primul război mondial, de unde nu s-a mai întors. Mezinul, **Romul**, a început școala în satul său natal, *Ticvaniul Mare*, unde l-a avut ca învățător pe *Iuliu Birou*, tatăl prozatorului cărășan *Virgil Birou*. Ciclul superior l-a urmat la *Oravița*, *Timișoara* și *Arad*.

Copilăria viitorului artist a fost foarte tristă, tatăl său decedând atunci când tânărul **Romul** avea mai multă nevoie

de el. Întreaga greutate în susținerea familiei și, în mod special, în creșterea celor doi copii îi revine în exclusivitate mamei *Eva*. În acest context trist din biografia sa, imaginea părinților îl va marca profund, aceștia însemnând pentru **Ladea** adevărate icoane ale sfinteniei pe care viața i le-a dăruit.

Despre mamă, într-o seamă de spovedanii, la care erau prezenți celelalte două petale din „trifoiul cărășan”, *Virgil Birou* și *Ion Stoia Udrea*, **Ladea** mărturisea cu emoție: „*Poți să ai aur, toate bogățiile lumii, dar dacă nu mai ai mamă ți-ai pierdut echilibrul vieții. Mama este un izvor din care bei până mori și poate că, dacă ai putea și după moarte ai mai striga o dată: Mamă!*” (*Dorian Grozdan, Romul Ladea și lumea lui cuprinzătoare*, Edit. Facla, Timișoara, 1979, p. 10).

După un scurt popas făcut la *Caransebeș* (1914–1915), unde a urmat cursurile *Școlii Normale*, **Ladea** se mută la *Timișoara*, la *Școala de Arte și Meserii*, luându-și diploma de „maestru sculptor în lemn”, sub îndrumarea sculptorului bănățean *Traian Novac*, fost primar al *Timișoarei* după 1944. În anul 1920 **Romul Ladea** se mută la *Arad*, unde își va găsi un mic atelier prin grija prietenilor săi, poeții *Al. Negură*, *Aron Cotruș*, *Tiberiu Vuia* ș.a.

Începând cu anul 1923 **Ladea** se înscrie ca student la *București*, în clasa lui *Dimitrie Paciurea*, având ca prieten și coleg pe *Gheorghe Blendea*. În același an participă la prima sa expoziție de la *Cluj*, despre care **Lucian Blaga** afirma, în ziarul *Patru* din *Cluj*, următoarele: „*Adevărata revelație a expoziției este tânărul Ladea... el stă de acum în fața noastră rezistând oricărei analize critice*”. Dealtfel, între cei doi se va realiza o mare și curată prietenie. După terminarea studiilor de la *București*, **Romul Ladea** urmează *Academia Julien* din *Paris*, unde îl va cunoaște pe marele *Constantin Brâncuși*.

Privind retrospectiv viața și activitatea marelui artist, putem afirma cu certitudine că, vreme de o jumătate de secol, din 1920 până la stingerea sa din viață — **27 august 1970** —, aceasta s-a constituit într-o imensă pagină culturală din viața și sufletul acestui popor. Având 226 de lucrări (din care 18 pierdute) și peste 85 de expoziții interne și internaționale, **Romul Ladea** se înscrie cu succes în marea pleiadă a personalităților românești.

Pentru bogata sa activitate, sculptorul a obținut numeroase premii, atât în țară cât și în străinătate. Recunoscut ca o personalitate artistică de mare valoare, a fost distins cu titlurile de *Artist emerit* (1957) și *Maestru emerit al artei* (1964).

Pentru orăvițeni memoria lui **Romul Ladea** este vie ori de câte ori pașii ne poartă pe aleile umbroase ale parcului central din *Oravița*, unde străjuiesc și ne bucură cu prezența două din cele trei busturi executate de **Ladea**: *Mihai Eminescu* și *Damaschin Bojincă*. Poate, cu timpul, și cea de-a treia piesă din opera lui **Ladea**, bustul regelui *Ferdinand*, își va regăsi locul, acolo unde, de fapt, istoria l-a așezat. Pentru *Valea Carașului*, gestul ar însemna nu doar o restituire, ci un frumos gest reparatoriu.

Prot. Ioan Văran

Lacrimi de îngeri

Heruvimic plâns,
se-aude dinspre biserici
atunci când
nimeni nu se mai așteaptă,
Dangăt de clopote
și bătăi de toacă,
Liturgisesc îngerii,
sătui de înălțime,
în biserici de piatră,
Și lacrimile lor,
și dorurile noastre,
În EUHARISTIE își găsesc
Împlinirea.
Liturgisesc îngerii
iar frângerea lacrimilor,
și-nsângerarea dorurilor
îi face
să plângă...

Pr. But Raul,
Mătnicu Mare

Preotul Gheorghe Tătucu

(1860–1943)

(Continuare din nr. anterior)

d) Pe tărâm economic:

Preotul Gheorghe Tătucu intervine în probleme de agricultură, arătând că în lablanița se semăna numai grâu de primăvară, foarte mărunț, numit „ierită” și el a adus sămânță de grâu de toamnă, pe care l-a semănat experimental, reușind să obțină o recoltă „de grâu frumos” încât toți locuitorii din comună au semănat numai grâu de toamnă.

Tot prin intermediul lui s-au adus mașini de tot felul, de treierat, cu apă și apoi electrică. El a avut și o moară, simplă la început, iar în 1895 o transformă într-o moară sistematică, cu site, valșuri și trior, care mergea foarte bine. A mai avut și „firiz” (gater).

S-a ocupat cu plantarea viței de vie, dar potopul din 1910 a distrus-o.

După încetarea graniței în 1872, „unii dintre enoriașii mei — spune pr. Gheorghe Tătucu — au ocupat aproape tot izlazul și erau amenințați să fie împrocșuați. S-a întâmplat că în Mehadica s-au împotrivit a se retrage și, pentru împotrivire, jandarmii au împușcat în mulțime omorând 10 oameni și fiind mulți răniți. Pentru acest motiv pr. Gheorghe Tătucu a scris un articol aspru contra conducerii de la județ. Redactorul de la Timișoara, cu numele Candrea, de la foaia „Dreptatea”, a fugit și abia a putut trece peste dealurile Băilor Herculane în vechiul Regat și, de aici, la Gratz, unde a și murit.

Prin grija pr. Gheorghe Tătucu au fost aduse în comună animale de rasă pentru reproducție; de asemenea au fost plantați salcâmi pe toate dealurile.

Dupa războiul mondial, ca președinte la Camera Agricolă din Lugoj, pr. Gheorghe Tătucu aduce diferite soiuri alese de găini, rațe și găște, apoi porumb timpuriu — cincantin —, îndemnând toate satele din jur să încerce cu acest soi, pentru a scăpa de sărăcie.

e) La Comunitatea de Avere:

Pr. Gheorghe Tătucu a fost ales reprezentant, calitate în care a apărut drepturile grănicerilor, el văzând în Comunitatea de Avere o societate obștească cu venituri înregistrate în favoarea membrilor ei. Adunarea generală a Comunității de Avere din Caransebeș îl alege membru în Comisia de revizie și descoperă este lăudat pentru atitudinea lui curajoasă în legătură cu drepturile grănicerilor, iar în

ședința Congregației județene din 12 mai 1904 cere să fie luate măsuri pentru a se pune capăt ingerințelor pe care le fac funcționarii la alegerile reprezentanților pentru Comunitatea de Avere Caransebeș. Despre meritele lui în cadrul C.d.a. și despre protestele lui împotriva deciziilor necorespunzătoare aduse în ședințe (pe care le-a avut în apărarea și păstrarea intactă a moșiei strămoșești pe care străbunii au apărut-o cu mari sacrificii, ea fiind avutul tuturor) vorbește și Dr. Antoniu Marchescu, avocat, în cartea sa *Grănicerii bănățeni și Comunitatea de Avere*.

f) În domeniul financiar:

Încă de la începutul carierei sale, pr. Gheorghe Tătucu, împreună cu ofițerii pensionari din Mehadica, a conlucrat la înființarea unei bănci numite *APAR und vorschuss Verein*, prima bancă în părțile de sud ale Banatului. Nefiind mulțumit că această bancă ajunge să fie condusă de persoane filo-maghiare, pr. Gheorghe Tătucu se retrage și trece la Banca Poporală din Caransebeș, aici aducând cei mai mulți acționari din Almăj și Craina, pentru care fapt i s-au adus elogii într-una din ședințele ei. Însemnările memoriului său ne mai spun că el a fost bărbat de încredere la Albina din Sibiu, iar mai târziu la filiala ei din Lugoj.

În timpul din urmă, ca urmare a ordinelor primite de la Ven. Consiliu Eparhial, spune că a conlucrat la înființarea Cooperativei satești, după care s-a retras din orice activitate pe plan financiar.

g) Pe plan național:

Pr. Gheorghe Tătucu a dus o luptă, zice el, „disperată”, pentru cauze

naționale, el nesuferind să ajungă medic străin de neamul său, în postul de medic la Circ. din Mehadica, pentru care aici au venit numai medici români.

Mai grea luptă a dus pr. Gheorghe Tătucu la alegerile pentru „Congregațiile comitatene”, căci avea de a face nu numai cu reprezentanții comunelor, ci cu toți alegătorii. A mers cu regularitate la toate ședințele congreției, unde a apărut, după trebuință, interesele poporului. Așa bunăoară, la una din primele ședințe, când s-a pornit luptă pe față din partea partidului nostru național, sub cuvânt că profesorii Dr. P. Barbu și Patriciu Dragalina nu pot vorbi deoarece ar periclita interesele institutelor, cum așa și era pe timpul acela, „m-au pus pe mine să vorbesc contra aducerii ceangărilor (unguri) în părțile noastre. Aceasta era prima mea vorbire în congreție, în care, făcând o paralelă între pustă și deal-munte în Banat, le-am spus să aducă un plugar ungur din Seghedin, pe unde fusesem și eu, și să-l întrebe, trecând cu trenul, ce ar crede că s-a semănat pe coastele dealurilor, în fâșiile de pământ numite la noi „curele de pământ”; cu siguranță, el ar răspunde că e ceapă, față cu porumbul de pe pustă. La această asemănare s-a făcut tăcere mare, iar Coriolan Brediceanu, care știa să atragă oamenii, la ieșire, m-a luat de braț și m-a dus în redacție la Dr. Braniște, zicându-mi: «Pune-te aici la masă și scrie ce ai vorbit» — aceasta, apoi, a și publicat-o, momentan în *Drapelul*, ca articol de fond, sub titlul *Curele de pământ*, cu litere mari.

Al doilea discurs — spune pr. Tătucu — l-am ținut într-una din următoarele ședințe, despre portul românesc, pe motiv că cine venea în grădina publică din Băile Herculane îmbrăcat în costum național românesc nu era primit să intre. Spre deplină convingere, am voit să intru împreună cu soția mea, în port românesc, în salonul de cură, dar de la ușă am fost întorși înapoi. Pe drept cuvânt, spunea gazeta *Dreptatea* (nr. 289/1928), că am ajuns, noi români, în țara noastră românească să ne vedem disprețuit propriul nostru port național.”

h) La Senat:

Este forul politic cel mai înalt în care a ajuns preotul Gheorghe Tătucu, numai și numai cu ajutorul majorității voturilor grănicerești, aici căutând să-și împlinească datoria în modul cel mai conștiincios cu putință.

S-a interesat îndeaproape de administrarea stațiunii Băile Herculane, pe seama căreia s-au făcut multe îmbunătățiri și reparații. Foaia *Dreptatea* (nr. 52/1927) vorbește de împărțirea unor locuri de case în centrul localității, intervenind și pentru preoți, dar n-a putut avea succes decât numai prin închiriere de la Ven. Consiliul Eparhial din Caransebeș.

În Senat s-a mai interesat pentru aprovizionarea țăranilor din granița bănățeană cu porumb și pentru construirea unui pod nou în satul Globuraiovei, o cauză comună în interesul tuturor cetățenilor care aveau multă încredere în el ca preot și senator în conducerea treburilor obștești.

Starea sănătății nu i-a mai dat posibilitatea să fie așa de activ cum a fost până atunci, din care motiv s-a retras din viața politică, lăsând loc altora să lucreze pentru binele poporului, în sprijinul căruia a lucrat cu zel și pasiune patriotică.

Întreaga activitate a Pr. Gheorghe Tătucu, la care ne-am referit, a fost desprinsă dintr-un *MEMORIU* redactat de el și găsit în arhiva parohiei Iablanița (pe care a păstorit-o de la începutul din 1884 și până la pensionarea din 1939).

Dar despre acest vrednic preot ne-a mai vorbit și presa din vremea lui, publicații la care ne vom referi, pe scurt, în cele ce urmează. Despre el au scris:

FOAIA DIECEZANĂ — organ al Eparhiei ort. rom. Caransebeș, care, în paginile ei, publică știri, unele destul de importante, ca:

— „Participă la înmormântarea domnișoarei Elisa Cena, care se face în Mehădia, la 14/26 ianuarie 1894. În corespondența publicată se apreciază decedata, care „era o româncă însuflețită“ (FD nr. 4/1894).

— În luna septembrie 1895 a fost gazda profesorului Dr. Weigand; l-a însoțit la Mehădia, unde acesta a primit în dar de la părintele George Marșavela însemnări cu denumirile populare din botanică. Însemnările erau scrise de părintele Marșavela în trei limbi: română, germană și latină. Lui Weigand i s-a mai dat ca donație o *Psaltire* din anul 1651 și o *Caranie* tipărită la Belgrad în anul 1699. Weigand a făcut studii dialectale ale limbii române, în satele Banatului sudic: Mehădia, Valea Lolvașnița, Plugova, Cornereva, Bogăltin, Globura, Rusca și Teregova (FD nr. 35 și 36/1895).

— A făcut parte din Consiliul de administrație al Băncii Poporale din Caransebeș (FD 5/1910).

— Pr. Gheorghe Tătucu din Iablanița trimite, pe lângă însemnata sumă oferită de parohie, încă o colectă de 572 coroane din parohie. La această sumă contribuie însuși cu frumoasa sumă de 400 cor., solvite în acții de la Banca populară. Au mai dăruit și alți credincioși sume diferite. Astfel, Iablanița este prima parohie din granița care a dat mai mult. Și se mai spune: „Din fapte se vede vrednicia oamenilor conducători“ (FD 9/1912).

— A dăruit „tovărășiei școlare a elevilor de la Institutul Teologic din Caransebeș“ 10 cor. Și aceasta mulțumeste „inimosului sprijinitor al tuturor acțiunilor românești“ (FD 8/1914).

— A dăruit 3 cor. În amintirea Episcopului Ioan Popasu (FD 9/1914).

— A luat parte la Congresul *Societății ortodoxe a femeilor române*, ținut la București în 3-5 iunie 1922, unde a și luat cuvântul (FD 25/1922).

— La fel, participă, în zilele de 7-8 iunie 1924, la un asemenea congres, ținut la Craiova. În continuare, cu conducerea societății, vine la Mehădia, unde, de asemenea, participă la o serbare ținută cu această ocazie.

— A colectat și a contribuit personal, predând 126 lei pentru editarea „*Almanahului comemorativ al Societății România Jună* din Caransebeș“, cu ocazia sărbătoririi semicentenarului (FD 9/1923).

— Contribuie cu 30 lei la un fond cultural menit să eternizeze memoria preotului *Gheorghe Petrescu*, fost profesor de teologie în Caransebeș. Împreună cu dânsul, dintre iablanicieni mai contribuie și Nicolae Stroescu, șef de birou în Ministerul Finanțelor, Ion Stroescu, contabil la Banca Națională, Ion Terfaloagă și Nicolae Domășneanu, învățători și Isac Hațegan, notar în Iablanița (FD 24/1923).

— Părintele Gheorghe Tătucu, în calitate de președinte al *Cercului religios din Mehădia*, convoacă pe 21 iulie 1923, pe membrii Cercului, în vederea comemorării marelui arhieru *Șaguna* (FD 29/1923).

— La adunare, părintele Tătucu oficiază slujba religioasă împreună cu alți preoți, rostind și predica despre *Șaguna* (FD 31/1923).

— La adunarea ASTREI, ținută în aceeași zi, între altele se arată că au fost înființate, în cadrul unor mari serbări culturale, agenții ale ASTREI în Mehădia, Eșelnița, Topleș, Domașnea, Cornea și Iablanița. Părintele Tătucu arată importanța activității Bibliotecii *Gh. I. Bibicescu*, până atunci dăruindu-se 6 (șase) biblio-

teci, din care una în Iablanița (FD 31/1923).

— La parte, în 25 mai 1927, la înmormântarea protopopului Mehădiei Pepa, decedat și înhumat la Caransebeș (FD 22/1927).

— Este ales SENATOR la alegerile parlamentare din 1927 (FD 29/1927).

— Participă la dezvelirea monumentului lui *Eftimie Murgu*, din 28 aprilie 1929, la Bozovici, unde slujește la slujba sfințirii lui (FD 7/1929).

— Participă, în 19 august 1933, al constituirea „*Frăției Ortodoxe Române*“, din cercul protopopesec Mehădiei, care s-a făcut în Băile Herculane. La slujba religioasă a slujit și părintele Gheorghe Tătucu. Din Iablanița au mai fost aleși Isac Hațegan, notar, ca membru în consiliu, și Gheorghe Blidariu, notar în Plugova, originar din Iablanița, ca cenzor (FD 36/1933).

— La parte, împreună cu protopopul Mehădiei Iosif Câmpianu, în 8 august 1936, la înmormântarea profesorului *Ion Șt. Paulian*, în Turnu Severin. Preotul Tătucu avusese vechi legături cu decedatul, mare animator cultural. Atâr înainte, cât și după primul război mondial, profesorul Paulian, cu corul *Doina* pe care l-a dirijat, a fost în Iablanița (FD 33/1936).

În aceeași măsură, ziarul *Drapelul*, în diferite numere, schițează atitudinea patriotică a preotului Gheorghe Tătucu, astfel:

— În ședința Congregației județene, părintele Tătucu cere să i se comunice care este stadiul cererii de a se da pământ grănicerilor, care, mai ales după desființarea comunioanelor, nu este suficient. Fără rezultat (21/1901).

— Se alege în comisia de revizie, de către Adunarea generală a *Comunității de Avere* din Caransebeș (74/1901).

— La 28 februarie 1902, avocatul Petru Călcianaru din Orșova, pentru că a apărut pe părintele Tătucu într-un proces cu soția notarului Boszert Agaston din Iablanița, a fost palmuit de notar și de soția sa.

— Faptul a dat naștere la proteste în ședința Congregației județene din 4 aprilie 1902, din partea lui Coriolan Brediceanu, care a interpellat în „chestiunea scandalosă a notarului din Iablanița Boszert“, cerând să se cerceteze și să fie luate măsuri.

— Fără rezultat însă, din contră, notarul nu s-a astâmpărat, ci a amenințat în public pe Brediceanu, așa după cum s-a arătat într-o ședință a Congregației județene (28, 36 și 51/1902).

— În mod repetat pr. Tătucu, cu toate îngrinșele autorităților, a fost ales ca membru al Congregației județene. Așa s-a făcut și al alegerile din 1904, când este ales în Cercul Mehadiei (125/1904).

— În ședința Congregației județene din 12 oct. 1905, pr. Tătucu protestează energic contra interdicției de a se intra în parcul și salonul B. Herculane în costum național românesc, fapt întâmplat și sorei sale — soția prim-codreanului I. Balaci din Orșova, originar din Iablanțița. Arată că toate clădirile din B. Herculane au fost construite de românii grăniceri, care, tocmai pentru aceasta, s-au bucurat de unele drepturi pe timpul absolutismului austriac, iar acum, în Ungaria, care se pretinde democrată și liberală, șovinismul este atât de mare că nu poate suferi nici costumul românesc (78, 112 și 113/1905).

— Găzduiește pe prof. Candra din România, care între 5–7 august 1905 a vizitat Banatul și, printre alte localități, Iablanțița.

— Protestează contra guvernului maghiar, împreună cu alți 13 fruntași ai românilor (Coriolan Brediceanu, George Dobrin, Valer Braniște etc.), într-o ședință a Congregației (83 și 112/1905).

— Protestează, împreună cu alții, contra foii *Renașterea* din Caransebeș, care a atacat pe episcop și alți demnitari ai episcopiei.

— Revine și cere rezultatul intervenției sale în Congregație în legătură cu accesul în port românesc la Băile Herculane (10 și 47/1906).

— Participă activ la lupta contra legii școlare a lui Appony (25/1907).

Personalitatea preotului **Gheorghe Tătucu** rămâne neștersă în istoria Banatului de graniță din sud-vestul României, ca patriot și luptător pentru reîntregirea României mari.

Urmărit de conducerea străină din acea vreme în Ardeal și Banat, a trebuit să se refugieze în România și, așa cum el spunea, „foarte cu greu am trecut în 1914 și nu m-am mai întors, până după primul

război mondial, în septembrie 1919“, când i s-a dat din nou conducerea și păstorirea parohiei Iablanțița.

Reamintim că s-a stins din viață în 29 martie 1943 și a fost înmormântat în 31 martie, cu un sobor de 15 preoți, în frunte cu protopopul Iosif Câmpianu din Orșova, care i-a scos în evidență meritele. De asemenea, au mai vorbit: Gheorghe Grama, primarul com. Iablanțița, Pr. Octavian Trailovici, succesorul său la parohie, Isac Hașegan, notar, inspector școlar Nicolae Fișteag din Globucriaiovei și inv. pensionar George Bălțeanu din Topleț.

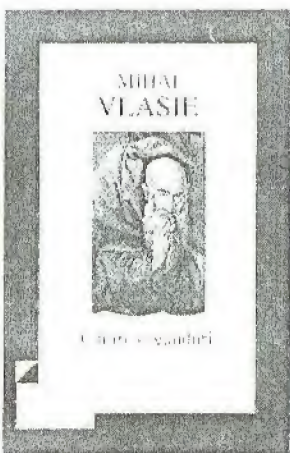
Pe ultimul drum l-au condus mulțimea credincioșilor din Iablanțița și din satele învecinate.

Așa s-a stins cel mai vrednic preot pe care l-a avut Iablanțița, numit și POPA VITEAZU.

Pr. vicar Dimitrie Grama

MIHAI VLASIE

Înger de pace

Este în Liturgia ortodoxă o ectenie în care se invocă: *înger de pace, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, de la Domnul să cerem*. De regulă, nu mi se pare cinstit să tot cerem Divinității ceea ce am vrea să avem; eu cred că rugăciunea adevărată este munca omenească, folositoare nouă și semenilor noștri, și că Dumnezeu tocmai aceste rugăciuni le ascultă, ajutându-ne să le și înfăptuim. (De altfel, și vechii greci spuneau: Zeii ajută celor vrednici, și încă mult ajută unora ca aceștia!) Invocarea subliniată mai sus este, însă, cu totul altceva. Pe aceasta, neapărat, trebuie să o cerem de la Dumnezeu: de câte ori nu ni se tulbură sufletul, încât ne pierdem mințile chiar și pentru cele mai trecătoare și nefolositoare lucruri; de câte ori nu ne aprindem de patimi, de care, apoi, ne rușinăm, chiar numai amintindu-ne-le. E multă nevoie, pentru viața noastră, adesea involburată, de un înger de pace, păzitor sufletelor și trupurilor noastre!

„Satul dărmat“

Părintele Teofil, unul dintre vrednicii duhovnici ai monahismului ortodox de la noi, a fost întrebat, într-una din emisiunile tv *Credo*, de moderator: Cum vedeți astăzi lumea cu ochii minții, ai sufletului — lume pe care spuneți că n-ați văzut-o niciodată cu ochii fizici? (Se înțelege, întrebarea și răspunsul le reproduc din memorie, poate folosind alte cuvinte, dar redând întocmai, sper, înțelesul.)

În răspunsul Părintelui Teofil, orb din copilărie, această *vedere* este redată nu prin mulțime de vorbe, ci mai ales printr-o imagine simplă. Cuviosul părinte s-a referit mai întâi la satul natal (cred însă că a avut în vedere, de fapt, satul românesc din zilele noastre, în general) despre care a spus că astăzi e „dărmat“. O clipă mi-am imaginat o vatră de sat cu case, gospodării distruse sau în paragină, fără uliți, fără drumuri, fără fântâni etc. Dar cuviosul a continuat spunând că satul are case, gospodării, însă în vatra lui nu mai sunt cuviința, într-ajutorarea între săteni, duioșia, bunele și curatele sentimente etc. — cu alte cuvinte, satul există doar fizic, poate că-i chiar prosper, însă cuvioșia sa îl vede cu ochii sufletului „dărmat“.

Și mă gândeam: începută în regimul trecut, această „dărmare“ morală, spirituală a așezărilor noastre, cei din Țara Carpaților, continuă și azi ca o năvălire barbară.

(*Cărări și gânduri*, Editura Eminescu,

Editura Biserica Ortodoxă – Alexandria, București, 2000, p. 82)

Remedii naturiste — V

În articolele precedente (I-IV) am prezentat valoarea sărurilor minerale, a vitaminelor, precum și modul special de preparare a unor plante medicinale — infuzare, decoctie și macerație — pentru a se păstra valoarea naturistă a principiilor medicamentoși implicați mai ales în calitatea lor de biocatalizatori ce controlează toate reacțiile biochimice ce țin de activitatea metabolică specifică organismului uman.

Aflându-ne în plină vegetație a plantelor de grădină, în articolul de față vă prezentăm valoarea naturistă a principalelor legume aflate la îndemâna oricui, astfel:

CASTRAVETELE (proaspăt-crud) este răcoritor, depurativ, dizolvent al acidului uric și al uraților, diuretic și hipotonic ușor. În uz intern, îl indicăm în stările subfebrile, intoxicații, colici și iritații intestinale, temperamente bilioase și sanguine, gută, arterită, litiază renală și biliară și în colibaciloză. Pentru eficiența maximă, castravetele crud se taie în felii și se lasă să se scurgă timp de 24 ore pe o sită de plastic; poate fi frecat cu puțină sare de bucătărie sau marină, după care se consumă sub formă de salată. În uz extern, îl recomandăm pentru îngrijirea pielii, în prurit și pecingine. Cel mai indicat mod de folosire în aceste cazuri este sub formă de rondele care se aplică direct pe piele, inclusiv pe față, timp de 20–30 minute, după care locul se spală cu apă caldă sau, dacă avem la îndemână, putem spăla cu apă de trandafiri (a se evita săpunul sau șamponul).

Procedul se repetă (de preferință seara) timp de 6–7 zile; în aceste condiții castravetele este un „luptător” împotriva ridurilor și a îmbătrânirii tenului.

CEAPA ȘI USTUROIUL — campioni ai vitalității și antibiotice naturale; prin ele natura ne-a pus la îndemână două legume încărcate de numeroase vitamine, ele deținând dealtfel recordul în acest domeniu, astfel:

USTUROIUL este un vermifug (împotriva viermilor intestinali), un tonifiant laxativ, diuretic, antiseptic, bactericid, expectorant, febrifug, tonic vascular, hipotensor, antireumatismal, antiastmatic etc. El conține cu predilecție vitaminele B și C, precum și o serie de oligoelemente (brom, cobalt, iod, magneziu, siliciu și zinc), cu rolul lor de necontestat ca biocatalizatori. Se consumă proaspăt, dar pentru o eficiență ameliorativă și chiar vindecătoare se recomandă a se bea în fiecare dimineață — pe nemâncate — sucul obținut prin fărâmițarea și mixarea a 3–5 căței de usturoi (potrivit de mari) și să nu se mănânce nimic până la masa de prânz. Usturoiul crud sau gătit scade la jumătate riscurile de apariție a cancerului de stomac și cu două treimi pe cele legate de cancerul de colon (intestin gros); explicația efectului constă în capacitățile sale antibactericide și

antivirale.

CEAPA are aceleași proprietăți ameliorative și curative ca și usturoiul, cu precizarea *să nu fie prăjită*. În plus, ceapa face un ten neted, catifelat, favorizează îndepărtarea coșurilor (acnee), a unor eczeme de natură micotică (ciuperci), are acțiune vermifugă și anticonstipantă. Se recomandă în tulburări ale prostatei și pancreasului, este diuretică și un excelent medicament antidiabetic. Recomandăm pentru anotimpul de iarnă-primăvară, pentru fortificarea organismului, **VINUL DE CEAPĂ**. Astfel: într-o sticlă de 1 litru

se pun 150 g ceapă tocată mărunt, 100 g miere de albine și se completează restul sticlei cu vin natural (de preferință roșu). Se lasă la macerat timp de 10 zile, după care se beau câte 3 linguri pe zi, câte una înainte de fiecare masă. Ceapa conține un complex de vitamine A, B, C și numeroase săruri minerale, îndeosebi sodiu, potasiu și fosfor. Dă rezultate remarcabile în alinarea durerilor de gât (laringite, faringite), folosind sucul de ceapă care se obține prin extracție naturală — tăiem o ceapă mare pe jumătate, după care se despart foliile și le așezăm pe o farfurie; în fiecare folie punem câte o linguriță de zahăr, lăsăm la macerat la temperatura camerei circa 24–48 ore, după care extractul (sucul) se colectează într-o cană, se adaugă o lingură de miere de albine, se amestecă și seara, după cină, înainte de culcare, se ia câte o linguriță de extract, pe care-l plimbăm în gură (la fel ca și guma de mestecat), după care, timp de 3–4 ore, nu se bea nici un fel de lichid. În sezonul rece sucul de ceapă (fără a fi îndulcit) se poate folosi împotriva degerăturilor, a crăpăturilor cauzate de ger, mai ales la nivelul extremităților. De asemenea, ceapa constituie un excelent antibiotic în afecțiunile respiratorii (bronșite, astm, laringite), combate astenia și surmenajul fizic, alină înțepăturile de viespi, albine sau țânțari (locul în cauză se freacă cu o felie de ceapă timp de 1–2 minute). Pentru persoanele sensibile la înțepăturile de țânțari sau păianjeni se recomandă așezarea la capul patului a unei farfurioare cu o ceapă tăiată în patru; în aceste condiții țânțarii și păianjenii sunt îndepărtați de mirosul emanat de ceapă. Tot în sfera acțiunilor miraculoase ale cepei intră și prevenirea căderii părului, în care caz sucul de ceapă (neîndulcit) se aplică pe zona capului cu o oră înainte de spălare, având grijă să frecionăm în special zonele afectate de căderea părului, după care părul se spală cu apă caldă, recomandând doar folosirea săpunului de rufe.

— În numărul viitor vom face referiri la efectele naturiste ale verzei, morcovului, pătrunjelului și țelinei —

Prof. biologi Eugenia Mocanu și Ioan Tocuț

DIN VIAȚA EPARHIEI

**VIZITA DELEGAȚIEI
ORGANIZAȚIEI INTERNAȚIONALE
UMANITAR-CREȘTINE ORTODOXE
„MEDICII IUBIRII CREȘTINE”
ÎN EPISCOPIA ORTODOXĂ
A CARANSEBEȘULUI**

În perioada 08-11 iunie 2001, la invitația P.S. Dr. Laurențiu Streza a avut loc vizita de informare în Eparhia Caransebeșului a delegației oficiale a organizației internaționale umanitar-creștine ortodoxe „Medicii iubirii creștine”, condusă de Î.P.S. Ignatios, Mitropolit de Dimitriada și Almyros din Grecia. Delegația a fost alcătuită din medici, farmaciști și juriști din orașul Volos.

Înființată în 1999 la Volos, din inițiativa și sub directă conducere a Mitropolitului Ignatios, Fundația „Medicii iubirii creștine”, formată din medici, farmaciști, asistenți sociali și clerici ortodocși, a organizat cu rapiditate misiuni de ajutorare a fraților ortodocși din eparhia sârbească de Vranje, grav loviți de bombardamentele NATO din timpul războiului din Kosovo. Inițiativa a fost excepțional de bine primită în Grecia, exemplul său fiind urmat de Mitropolia Pireului. În doi ani, au mai fost organizate încă trei misiuni în Serbia și două în Georgia, care au transportat cantități impresionante de donații de medicamente și material medical.

În luna iulie a anului 2000, organizația a desfășurat primul său Congres internațional la Volos, la acesta participând consilierul episcopal Dr. Ștefan-Ioan Stratul, din încredințarea P.S. Laurențiu Streza, Episcop de Caransebeș. Congresul din 2000 a beneficiat de o largă audiență internațională din întreg spațiul ortodox, în afară de activitatea pe comisii având loc și sesiuni științifice. În luna martie 2001 a avut loc la Volos o întâlnire de lucru a responsabililor organizației, la care, din partea Episcopiei Caransebeșului, au participat P.S. Dr. Laurențiu Streza și consilierul episcopal Dr. Ștefan-Ioan Stratul; din partea Mitropoliei Moldovei și a Bucovinei a participat consilierul mitropolitan Dr. Dimitrios Fourlemadis, iar din partea Episcopiei Dunării de Jos a participat consilierul episcopal Dr. Ioan Nechita.

Organizația „Medicii iubirii creștine” reprezintă prima încercare de concertare interortodoxă a eforturilor de înțajutorare pe teren umanitar și se află

într-o dinamică ascendentă. Parteneriatului stabilit cu eparhia sârbească de Vranje, organizatorii doresc să-i adauge extinderea rapidă către România, prin înființarea de „stații” locale, coordonate strict de ierarhul locului.

Delegația medicilor a sosit la Caransebeș în 08.06.01 dinspre Yugoslavia, fiind întâmpinată de consilierul episcopal Pr. Constantin Berteau. În dimineața următoare, delegația a vizitat Așezământul Social „Bunavestire” de la Ruschița. Î.P.S. Ignatios al Dimitriadei a sosit în ziua următoare pe calea aerului de la Atena, fiind întâmpinat la Aeroportul Internațional Timișoara de către P.S. Laurențiu Streza. Imediat după primirea cu ceremonial la Reședința Episcopală din Caransebeș, delegația a făcut o scurtă vizitare a sectorului de asistență socială și la punctele de interes religios ale orașului, urmată de o întâlnire cu medicii și farmaciștii locali la Spitalul Municipal. În cadrul întâlnirii, Dr. Georgios Georgadakis, coordonatorul ramurii centrale din Volos a organizației, a prezentat un scurt istoric al „Medicilor iubirii creștine”, urmat de detalii organizatorice. În numele medicilor prezenți a luat cuvântul Dl. Dr. Gheorghe Borcean, Directorul Spitalului Municipal Caransebeș, Vicepreședintele Consiliului Național al Colegiului Medicilor din România, care a mulțumit P.S. Laurențiu pentru grija deosebită arătată sectorului de asistență socială a Eparhiei, cât și pentru valoroasa inițiativă de a conecta medicii Eparhiei Caransebeșului la organizația internațională „Medicii iubirii creștine”. În încheiere au rostit cuvinte ierarhii prezenți și s-a organizat o conferință de presă. Vecernia zilei de sâmbătă a fost oficiată de către cei doi înalți ierarhi în catedrala episcopală „Sf. Gheorghe”, la ea participând un mare număr de credincioși.

În aceeași seară, la Reședința Episcopală a avut loc o recepție, la care au fost invitate notabilități locale, medici, reprezentanți ai presei.

În dimineața zilei de 10 iunie, Duminica Tuturor Sfinților, delegația s-a deplasat la Armeniș, unde, alături de P.S. Laurențiu, cler și credincioși, a participat la hramul schitului Piatra Scrisă. Cei doi ierarhi au oficiat Sfânta Liturghie în mijlocul unei mari mulțimi de credincioși, și au rostit cuvinte de învățătură. Agapa frățească a fost

organizată la Armeniș, la ea participând și prefectul județului Caraș-Severin și parlamentari.

În după-amiaza aceleiași zile, delegația s-a deplasat la Băile Herculane. A fost vizitat Așezământul de ocrotire socială „Nașterea Maicii Domnului”. Vecernia a fost oficiată în prezența delegației în frumoasa biserică a stațiunii, cu același hram, la ea asistând cei doi ierarhi, care au rostit și cuvinte de învățătură. În cinstea înalților oaspeți, conducerea stațiunii a oferit o recepție în saloanele Hotelului „Roman”. În cadrul acesteia, s-a luat în discuție valoarea stațiunii Băile Herculane pentru scopurile organizației umanitare, ca și pentru organizarea unui viitor congres. Conducerea stațiunii, reprezentată de către D-I Profesor Universitar Dr. Ilie Cristescu, a promis susținerea inițiativelor.

În dimineața zilei de 11 iunie, delegația medicilor și-a luat rămas-bun de la P.S. Laurențiu, părăsind teritoriul României cu direcția Yugoslavia. Î.P.S. Ignatios a rămas în continuare, vizitând împreună cu P.S. Laurențiu mănăstirile Brebu și Vasiova. La prânz Î.P.S. Ignatios și P.S. Laurențiu, însoțiți de Dl. Dr. Ștefan-Ioan Stratul, au fost primiți la Reședința Mitropolitană din Timișoara de către Î.P.S. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. Oaspetele a mulțumit pentru înalta cinste și a adresat Î.P.S. Nicolae invitația de a vizita Mitropolia Dimitriadei.

Plecarea a avut loc în după-amiaza aceleiași zile de pe Aeroportul Internațional Timișoara, Î.P.S. Ignatios fiind condus la scara avionului de către P.S. Laurențiu.

Considerăm că vizita de informare a delegației organizației umanitar-creștine ortodoxe „Medicii iubirii creștine” a fost un real succes, ea fiind totodată un bun început pentru o colaborare și înțajutorare pe care o nădăjduim generalizată la nivelul întregii comunități ortodoxe.

✦ În perioada 12-14 iulie 2001 a avut loc la Vranje, în Yugoslavia, cel de-al doilea Congres Internațional al Organizației umanitar-creștine ortodoxe „Medicii iubirii creștine”. Desfășurat sub patronajul și cu binecuvântarea PS Pahomie, episcop de Vranje, congresul a reunit medici și clerici implicați în

⇒ activitatea de caritate a Bisericii Ortodoxe din Grecia, Yugoslavia, România, Bulgaria, Cipru, Finlanda.

Din partea Eparhiei de Caransebeș au participat PS Laurențiu Streza, Dr. Ștefan-Ioan Stratul, consilier episcopal,

Dr. Ioan Jiya, membru al ramurii locale a organizației.

Congresul urmează vizitei de informare efectuate în luna iunie 2001 de către delegația ramurii centrale din Volos, în frunte cu IPS Ignatios,

Mitropolitul Dimitriadei, în Eparhia Caransebeșului.

— a consemnat
Dr. Ștefan-Ioan Stratul,
Consilier episcopal
pentru relații externe —

EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A CARANSEBEȘULUI

COMUNICAT

Episcopul Caransebeșului, Dr. Laurențiu Streza, cei peste 200 de preoți aparținând Eparhiei și credincioșii ortodocși români din Caraș-Severin, cunoscând situația la limită a angajaților de la Combinatul Siderurgic din Reșița, ajunși la un grav conflict de muncă cu patronul uzinei, aflându-se la ultima formă de protest, greva foamei, nu putem să rămânem insensibili și indiferenți de această situație care ne-a impresionat și ne îngrijorează, nu numai pentru starea lor materială, ci și pentru sănătatea care le este în primejdie.

De aceea, pe lângă rugăciunile noastre care le adresăm Tatălui ceresc pentru ca să ocrotească pe frații și surorile noastre care se află într-un ceas de cumpănă, dorim să așezăm la fereastra inimii patronului american să-și reconsidere întreaga atitudine față de situația în care a ajuns Combinatul Siderurgic din Reșița și angajații săi.

Întrucât aici nu se lucrează numai cu fier, ci și cu suflete, facem un apel la rațiune, atrăgând atenția că privatizarea Combinatului s-a făcut aici existând mii de angajați față de care există responsabilități materiale și morale.

Un cuvânt de suflet transmitem și guvernanților noștri ca să medieze acest conflict și, în cazul că formele de protest s-au epuizat, să ia atitudine neșovăielnică față de situația de la Reșița, pentru că acest oraș se sprijină pe doi piloni, Combinatul Siderurgic și Uzina Constructoare de Mașini, care în această săptămână își serbează 250 de ani de activitate industrială.

Întrucât nemulțumirile angajaților de la Combinat, care sunt legitime, umplu paginile ziarelor și mijloacelor mass-media, intervenția guvernului nu poate întârzia, pentru că situația de aici devine păgubitoare.

Un cuvânt de suflet Vă adresăm și Dv., ostenitori ai Combinatului Siderurgic din Reșița, rugându-Vă să fiți înțelepți în hotărâri, să nu vă pierdeți cumpătul și să nu uitați că pe lângă justiția umană mai există și una divină, care, oricum, vă ocrotește.

Fiți binecuvântați! Noi, slujitorii Bisericii, Vă îmbrățișăm, pentru că sunteți credincioși ai Bisericii, și ne rugăm pentru izbânda voastră.

ACTUALITATEA CREȘTINĂ

✦ În data de 1 iunie a.c., în Aula Magna a Universității Babeș-Bolyai din Cluj Napoca, a avut loc ceremonia decernării titlului de *doctor honoris causa* arhiepiscopului Bartolomeu Anania al Vadului, Feleacului și Clujului. Cu această ocazie, a fost lansat volumul *Arhiepiscopului Bartolomeu Valeriu Anania in honorem*.

✦ La 5 iunie a.c. s-a desfășurat la București, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist ședința Consiliului Național Bisericesc, forul executiv central administrativ pentru activitatea întregii Biserici Ortodoxe Române. El este alcătuit din episcopii vicari patriarhali și consilierii administrativi ai Patriarhiei ca membri permanenți, la care se adaugă 3 clerici și 6 mireni aleși pe o perioadă de 4 ani de Adunarea Națională Bisericească. S-a discutat, în principal, îmbunătățirea salarizării personalului bisericesc clerical și neclerical și s-au făcut propuneri pentru elaborarea unui regulament de

aplicare a Legii 103/1992 privind dreptul exclusiv al cultelor religioase de a produce și valorifica obiectele de cult.

✦ Guvernul Adrian Năstase a emis, la 22 iunie, o Ordonanță de Urgență privind modificarea și completarea Codului Penal. Principala modificare adusă de această ordonanță este abrogarea articolului 200, care incriminează relațiile homosexuale, fapt împotriva căruia Biserica Ortodoxă a protestat îndelung.

✦ Proiectul Legii Cultelor a fost retras de pe agenda actualei sesiuni legislative a Parlamentului României. După 12 ani de democrație, cele 8 Guverne ce s-au succedat nu au reușit să propună legislativului un proiect viabil pentru o Lege a Cultelor.

✦ Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Occidentală și Meridională — Arhiepiscop Î.P.S. Iosif Pop — are un nou sediu. Amenajat într-un imobil generos situat în apropierea Parisului, la Limours (Essonne), noul se-

diu va adăposti secretariatul, serviciul administrativ, arhiva. Adresa este: 1, rue du General Leclerc, 91470 Limours, France. Arhiepiscopia pentru Europa Occidentală și Meridională are în proiect și o mănăstire. Situată la Malvalle, noua mănăstire ar putea oferi spațiu unui număr de aproximativ 12 călugări.

✦ Între 4-5 iulie, s-au desfășurat, la reședința Palatului Patriarhiei din București, lucrările Sfântului Sinod al B.O.R. Pe ordinea de zi s-au aflat: atribuțiunile Episcopilor vicari, ridicarea Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală (cu reședința la Paris) la rangul de Mitropolie, propuneri pentru completarea și amendarea Legii 103/1992 privind dreptul exclusiv al Cultelor de producere și valorificare a obiectelor de cult, probleme legate de predarea religiei în învățământul public și de organizarea învățământului teologic, probleme curente ale vieții bisericești interne și externe.

Iunie-Iulie 2001

Duminică, 3 iunie (Rusaliile)

Prea Sfinția Sa slujește Sfânta Liturghie la catedrala episcopală din Caransebeș.

Luni, 4 iunie (Sfânta Treime)

Slujește la hramul Așezământului social-monahal din Glimboca. Este însoțit de P.C. Pr. Dimitrie Grama, vicar administrativ, P.C. Nicolae Rădulescu, consilier bisericesc și P.C. Pr. Liviu Drăgan, Protopopul Caransebeșului.

Sâmbătă, 9 iunie

— Se întâlnește cu delegația Asociației ortodoxe *Medicii Iubirii Creștine* din Grecia.

— Întâmpină pe Î.P.S. Ignatios, Mitropolitul de Volos-Grecia.

— Vizitează împreună cu delegația Spitalul Municipal și bisericile din Caransebeș.

— ora 18: Prea Sfinția Sa, împreună cu Î.P.S. Ignatios, oficiază Slujba Vecerniei la catedrala *Sf. Gheorghe*.

Duminică, 10 iunie (Duminica Tuturor Sfinților)

— Cu ocazia hramului mănăstirii Piatra Scrisă, Prea Sfinția Sa slujește liturghia arhierască împreună cu Î.P.S. Ignatios. A fost însoțit de membrii Permanenței Eparhiale.

— Vizitează Așezământul social „*Nașterea Maicii Domnului*” din Băile Herculane, alături de delegația din Grecia.

— Împreună cu oaspeții participă la Vecernia de la biserica din Băile Herculane.

Luni, 11 iunie

Împreună cu Î.P.S. Ignatios, Prea Sfinția Sa Dr. Laurențiu Streza vizitează sediul Mitropoliei Banatului și sunt primiți de Î.P.S. Nicolae.

Mărti, 12 iunie – Miercuri, 13 iunie

Asistă la *examenul de atestare teologică* a absolvenților Seminarului Teologic Caransebeș.

Sâmbătă, 16 iunie

Prezidează *lucrările Consiliului Eparhial* al Episcopiei Caransebeșului.

Duminică, 17 iunie

Slujește Sf. Liturghie la Mănăstirea Poiana Mărului și hirotonește într-un ierodiacon pe monahul Emilian Iovănescu. A fost însoțit de P.C. Arhim. Visarion Joantă, exarhul mănăstirilor.

Luni, 18 iunie

Participă la ședința Consiliului Profesoral al Seminarului Teologic din Caransebeș.

Miercuri, 20 iunie

La invitația Facultății de Teologie din Arad prezidează *comisia de Liturgică* la examenul de licență organizat de facultatea sus-amintită.

Vineri, 22 iunie

Participă la ședința de Senat a Universității „*Eftimie Murgu*” din Reșița.

Sâmbătă, 23 iunie

Întâlnire cu *Asociația Femeilor Creștin Ortodoxe* din Caransebeș.

Duminică, 24 iunie**(Nașterea Sf. Ioan Botezătorul)**

Slujește Liturghia în parohia Bucova, protopopiatul Caransebeș.

Mărti, 26 iunie

Participă la *examenul de licență* organizat la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Vineri, 29 iunie**(Sfinții Apostoli Petru și Pavel)**

De hramul Schitului Bogâltin, Prea Sfinția Sa oficiază aici Sfânta Liturghie. A fost însoțit de P.C. Arhim Visarion Joantă, exarhul mănăstirilor și P.C. Pr. Nicolae Pereș, protopop de Băile Herculane.

— la parte la desfășurarea probei de *Muzică* din cadrul examenului de admitere la Seminarul Teologic Caransebeș.

Sâmbătă, 30 iunie

Prea Sfinția Sa este prezent la susținerea probei de *Religie* din cadrul examenului de admitere la Seminarul Teologic Caransebeș.

Duminică, 1 iulie

Târnoșește biserica din Băuțarul Inferior, în urma lucrărilor de reparații interioare și exterioare, sub păstoria preotului Cornel Costina, care este distins cu demnitatea de iconom. A fost însoțit de Pr. D. Grama, vicar, Arhim. Visarion Joantă, exarh și Pr. Liviu Drăgan, protopopul Caransebeșului.

Luni, 2 iulie

Participă la deschiderea *Cursurilor de îndrumare pastorală și misionară a preoților, seria a 86-a*, organizate la Seminarul Teologic Caransebeș.

Mărti, 3 iulie

În calitate de președinte al *Comisiei Sf. Sinod pentru Canonizarea Sfinților* conduce lucrările acestei comisii.

Miercuri, 4 iulie – Joi, 5 iulie

Participă la *lucrările Sf. Sinod al B.O.R.*

Vineri, 6 iulie

— ora 13: În cadrul Inspectoratului Județean de Poliție Caraș-Severin, ia parte la festivitățile legate de *Ziua Poliției Române*.

Duminică, 8 iulie

Binecuvintează lucrările de reparații la biserica din Vraniuț, protopopiatul Oravița. Hirotonește într-un diacon pe absolventul de Teologie Goznan Pop Gabriel. A fost însoțit de P.C. Pr. Ioan Văran, protopopul Oraviței.

Joi, 12 iulie

Prezidează *comisia de examinare* pentru absolvirea cursurilor de îndrumare pastorală și misionară a preoților, seria a 86-a.

⇒ Vineri, 13 iulie

la parte la Congresul Asociației *Doctor's of charity*, ținut la Vranjje-Iugoslavia.

Duminică, 15 iulie

Alături de Î.P.S. Serafim Joantă, Mitropolitul Europei Centrale și P.S. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, participă la sfințirea bisericii din Pojorta, jud. Brașov.

Marti, 17 iulie

Prea Sfinția Sa a fost prezent la Reșița, unde s-a desfășurat examenul de admitere la Facultatea de Teologie Ortodoxă-Istorie din cadrul Universității „Eftimie Murgu”.

Vineri, 20 iulie (Sf. Proroc Ilie)

— De hramul Mănăstirii Bocșa-Vasiova slujește aici Sf. Liturghie, fiind însoțit de P.C. Pr. Constantin Bertea, consilier economic.

— Oficiază slujba Vecerniei în biserica parohiei Oravița II (cartierul nou din zona gării), pe amplasamentul viitoarei biserici. A fost întâmpinat de primar și de consilieri locali.

Duminică, 22 iulie

Slujește Sfânta Liturghie la Mănăstirea Sihăstria (Moldova), alături de IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și PS Casian, Episcopul Dunării de Jos. A fost însoțit de Dr. Ștefan Ioan Stratul, consilier eparhial pentru relații externe.

Sâmbătă, 28 iunie

La Liceul Metalurgic din Reșița, participă la examenul susținut de candidații la un post de profesor suplinitor de Religie.

Duminică, 29 iulie

Tânosește biserica din parohia Ramna, protopopiatul Reșița. A fost însoțit de P.C. Pr. Dr. Vasile Petrica, protopopul Reșiței.

Marti, 31 iulie

Participă la întrunirea Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Banatului, cu ocazia *examenului de capacitate* organizat de Arhiepiscopia Timișoarei.

— a consemnat **Daniel Aron Alic**, secretar eparhial —

APEL CĂTRE TOTI ROMÂNII DIN ȚARĂ ȘI DIN LUME

Acum, la intrarea în cel de-al treilea mileniu, noi, toți românii, fie că suntem cetățeni loiali ai altor state, avem datoria să ne gândim la destinul națiunii române, la viitorul ei, într-o lume aflată în profundă schimbare.

Societatea românească trece prin mari transformări și se confruntă cu numeroase greutăți de ordin economic, social și politic. Dificultăților inerente oricărei schimbări — și mai ales ale uneia de amploare și profunzimea celei începute prin Revoluția din decembrie 1989 — li se adaugă efectele deceniilor de guvernare totalitară, care au separat România de Europa Occidentală.

Avem mai mult ca oricând nevoie de solidaritate, de muncă inteligentă și îndârjită, de un proiect de viitor care să răspundă aspirațiilor noastre firești de pace, prosperitate și dezvoltare.

Cu toate greutățile trecutului și ale prezentului, grație unor oameni care și-au păstrat și apărât idealurile, Românii nu și-au pierdut credința în Dumnezeu, identitatea națională și culturală, atașamentul față de valori precum democrația, libertatea, toleranța, respectul demnității umane, Românii pot fi mândri de valorile lor naționale, de tradițiile și de obiceiurile lor, de umanismul lor, de apartenența la creștinătatea ortodoxă. Aceasta este zestrea pe care o aduc ei în proiectul Europei Unite, o zestre bogată și originală.

Viața generațiilor noastre, a semnatărilor acestui Apel, nu a fost una ușoară. Am văzut multă durere și multă suferință, am văzut visuri prăbușite dar și speranțe împlinite. Am văzut cum din trupul României Mari, înfăptuită prin jertfa de sânge a părinților și bunicilor noștri, au fost rupte teritorii. Am suferit alături de cei care au suferit din cauza totalitarismelor.

Nu vrem ca românii, oriunde s-ar afla ei, să mai sufere precum au făcut-o cei din generațiile trecute. Avem multe de făcut pentru a ne împlini această dorință.

Pentru săracii și pentru copiii României, fiecare din poziția sa și după puterile sale, am hotărât să ne unim eforturile în acțiuni conjugate în favoarea celor nevoiași. Vă chemăm pe toți să vă alăturați acestui efort. Să arătăm lumii că nouă ne pasă de copiii orfani și de bătrânii singuri. Să demonstrăm solidaritate și atașament față de valorile general umane. Doar așa vom reuși să ne atingem idealul împărtășit de toți românii — de integrare europeană și euroatlantică.

Diferențele de idei și disputele politice rămân esența oricărei democrații. Românii din interiorul țării și cel din lumea întreagă nu au numai dreptul, dar trebuie să fie încurajați să analizeze cât mai profund posibil viitorul națiunii noastre, compoziția guvernelor și alegerea politicienilor noștri. Totuși, aceste dezbateri trebuie să fie călăuzite de interesele noastre istorice. În viitorul apropiat România se va afla în fața unor momente majore. Fără progres economic nu vom realiza integrarea ca membru deplin în Uniunea Europeană; fără sprijinul dumneavoastră, cererea României de integrare în NATO nu ar avea același ecou. Împlinirea acestor două deziderate ne privește pe noi toți, și se așează deasupra oricăror calcule politice sau personale.

Vom dedica toate eforturile noastre pentru împlinirea acestor țeluri. Și, așa cum țările din regiunea noastră au reușit să fructifice creativitatea diasporei lor pentru binele națiunilor lor, facem apel la toți românii să ne ajute pentru a reuși în marile încercări care ne stau în față.

Procesul început în secolul al XIX-lea, prin mișcarea de renaștere națională, trebuie să se împlinească în secolul nostru, astfel încât românii să devină parteneri egali în familia europeană a națiunilor.

Ca semn al acestei voințe comune, dorim să contribuim practic la împlinirea câtorva mari proiecte de asistență socială și de marcarea a identității noastre creștin-ortodoxe. Un prim proiect pe care dorim să-l sprijinim, și în folosul căruia îi chemăm pe toți românii cu posibilități să ni se alăture, este schimbarea în bine a vieții copiilor României, inclusiv prin adopție, alte alternativă la orfelină, și a bătrânilor, tot mai lipsiți de posibilități. Ne gândim de asemenea să sprijinim cătorile românești de peste hotare, lăcașuri de închinare în limba noastră și mărturii ale credinței neamului românesc, cum ar fi Așezămintele de la Ierusalim și Ierihon. Astfel, ne facem datoria de oameni cu credință în Dumnezeu și în valorile creștine și lăsăm un semn al trecerii noastre prin lume.

Aceasta este o datorie nu numai față de strămoșii noștri, care au luptat și au murit pentru independența noastră, ci și față de generațiile viitoare, care trebuie să aibă garanția că niciodată nu vor mai îndura ceea ce generațiile anterioare au îndurat.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Regele Mihai I

Prea Fericitul TEOCTIST,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române
Ion Iliescu,
Președintele României

Librăria Diecezană — BUCURII EDITORIALE

